

2. BÜYÜK KONGRE KONUŞMASI

2. Büyük Kongre için hazırlanan "MYK Raporu"nun Genel Başkan Behice Boran tarafından kaleme alınan ve sunulan ilk bölümü, 24-26 Şubat 1979.

Kapitalist Sistem Gerilemekte, Dünya Sosyalizme Gitmektedir

Birinci Büyük Kongre'mizden bugüne kadar geçen iki yıl, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm güçleri bakımından İkinci Dünya Savaşı'nın hemen sonrasındaki yıllardan beri en geniş çaplı ve en büyük başarıların kazanıldığı dönemlerden biri olmuştur. Emperyalist-kapitalist sistem halâ 1974-1975 ekonomik bunalımından kendini kurtaramazken, bu ülkelerde sosyal, kültürel ve politik bunalım daha da derinleşirken, sosyalizme yeni ülkeler kazanılmış, birçok ülkede sosyalizm doğrultusundaki gelişmeler hızlanmış, sosyalist sistemin kapitalizm karşısındaki üstünlüğünü kesin olarak ortaya koyduğu alanlar artmaya devam etmiştir. Afrika ve Asya'da emperyalist boyunduruktan kurtulan ülkelere yenileri katılmış, geri ülkelerde bağımsızlık hareketleri önemli ölçüde güç kazanmış, gerici çevrelerin Helsinki anlaşmasını ve tüm olarak yumuşama politikasını geçersiz kılma yönündeki girişimlerinin büyük ölçüde etkisizleştirilmesi başarılı olmuş, birçok ülkede baskıcı yönetimlerin yıkılması ve toplumun demokratikleştirilmesi yönünde önemli kazanımlar elde edilmiştir.

Kısaca, kimi zikzaklara ve çelişkili gelişmelere karşın, son iki yıllık dönem, çağımızın kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı olduğunu, kapitalizmin bunalımının giderek derinleştiğini, dünyanın gidişinde kapitalizmin etkinliğinin zayıfladığını, sosyalist sistemin belirleyiciliğinin ise arttığını ortaya koymuştur. Emperyalizm mevzilerinden bir bölümünü daha yitirmiş, gerilemiş, sosyalizm ise yeni başarılar kazanmış, bütünüyle 20. yüzyılı nitelleyen temel süreç güçlenerek, yeni evrelere ulaşarak devam etmiştir.

Kapitalist sistem daha içinde bulunduğumuz yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren derin ve yapısal bir nitelik kazanmış olan genel bunalımın sonuçlarıyla, 1974-1975'te doruk noktasına ulaşan devrevi bunalımın süregelen etkilerini birarada yaşamaktadır. Emperyalizmin sözcüleri tarafından da artık reddedilmeyen, ancak enerji kaynaklarının yetersizliğine ve petrol fiyatlarındaki artışlara bağlanan derin ekonomik bunalım, bir yandan tümüyle kapitalizmin çürümesine, öte yandan yine bunun bir parçası olarak İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki bütün devrevi bunalımlarda izleri görülen özelliklerin, en açık ve keskin biçimler içinde ortaya çıkmasına bağlıdır. Emperyalist ülkelerde tekelci devlet kapitalizminin ekonomik yaşamı küçük bir azınlığın çıkarlarına göre düzenlemek için yaptığı müdahaleler her bir devrevi bunalımın kendi iç mekanizmasıyla birkaç yıllık bir süre için sona ermesi yönündeki olanakları ortadan kaldırmıştır. Devlet gücüyle bütünleşmiş büyük tekellerin, yolaçtıkları tahribat ekonomik "bunalımın etkilerini para-banka ve maliye politikalarıyla hafifletilmesi olanağını da çok büyük ölçüde sınırlamıştır. Yine bunun gibi,

her bunalımda toplam sermaye stokunun bir bölümünün fizik olarak yenilenmesi ve geri ülkelere yapılan sermaye ve mal ihracının emperyalist ülkeler bakımından bir denge unsuru olarak kullanılması da önemli ölçüde güçlenmiştir. Geçmişte Kore ve Vietnam örneklerinde olduğu gibi yerel savaşların ekonomik bunalımdan çıkışı için bir araç olarak kullanılması dünyanın barışçı güçlerinin çabalarıyla büyük ölçüde sınırlanmış, öte yandan işçi ve emekçi kitlelerin yükselen örgütlü mücadelesi ücretlere yönelen saldırılara karşı önemli bir engel oluşturmuştur,

1970'den 1973'e kadar fiyatlar Federal Almanya'da yüzde 51, Amerika Birleşik Devletlerinde yüzde 68, Kanada'da yüzde 80, Fransa'da yüzde 99, Japonya'da yüzde 111, İtalya'da yüzde 161 ve İngiltere'de yüzde 170 artmıştır. Aynı dönemde işsiz sayısı İtalya, Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri'nde 2,5 kat, İngiltere ve Kanada'da 3 kat, Fransa'da 6 kat ve Federal Almanya'da 7 kat artmıştır.

Emperyalist ülkeler hem işsizliği hem enflasyonu aynı zamanda yaşamaktadırlar. Üretim düşüşlerinden ya da yavaşlamalarından sonra gelmesi beklenen canlanma dönemi artık son derece yavaş gelişmektedir. Nerdeyse bir canlanmadan sözetmek bile olanaksız duruma gelmektedir. Gelişmiş kapitalist ülkelerin son derece düşük bir gelişme hızına mahkûm oldukları, işsizliğin ve enflasyonun artık sürekli sorunlar olarak kabul edilmesi gerektiği görüşü yaygınlık kazanmaktadır. Eldeki bilgiler de bu görüşü doğrular niteliktedir. 1974-1975 dönemindeki büyük üretim düşüşlerinden 4 yıl sonra, emperyalist ülkelerde ekonomik gelişme hızı 1960'lardaki düzeyinin çok altında kalmaya devam etmektedir. Üstelik yıldan yıla gelişen düzenli bir canlanma eğilimi de yoktur. İşsizlik ve enflasyon ise Japonya ve Federal Almanya gibi ülkeler de dahil olmak üzere artmaya devam etmektedir.

Bilindiği gibi, aslında yalnızca ekonomik olgular olarak değerlendirildiğinde, enflasyon da, işsizlik de sermayedarların, özellikle büyük sermayedarların, tekellerin çıkarıdır. Fiyat yükselişleri kapitalistler için tatlı karlar ve sermaye birikiminin hızlanması demektir. İşsizler ise kapitalizmin yedek işgücü ordusudur.

Bununla birlikte, enflasyon ve işsizlik soyut ekonomik olgular olmadıkları, işçi ve emekçilerin çıkarlarını yakından ilgilendirdikleri ve kapitalizmin işleyişini kontrol edilmesi olanaksız yönlere sürükleyip, iç dengeleri büsbütün bozdukları için kapitalist devletler bu sorunlarla ilgilenmek ve birtakım önlemler almak zorunluluğunu duymaktadırlar. Kitlelerin örgütlü mücadelesi de bu bakımdan önemli bir itici rol oynamaktadır.

Bugün emperyalist ülkelerde devlet politikaları enflasyonu kontrollü olarak sürececek, kaçınılmaz bir gerçek olarak kabul etme ve ekonomik önlemleri daha çok işsizlik alanına yöneltmeyi esas almaktadır. Gelişmiş kapitalist ülkelere işçi akını durdurulmakta, işsizliğin daha da artmasını önleyebilmek için geri teknoloji, emek-yoğun sanayi dallarının korunması yoluna gidilmekte ve "ekonominin rasyoneleştirilmesi" ve yeni istihdam olanaklarının yaratılması sloganı altında küçük ve orta işletmelerin tekeller tarafından yok edilmesine, tekелci gruplar arası birleşmelere ve devlet teşviklerine hız verilmektedir.

Ancak, bunalımı hafifletmek için alınan bu ve benzeri önlemler uzun dönemde kapitalizmin çıkmazlarını daha da derinleştirmektedir. Kapitalist dünyanın uluslararası işbölümünde tekstil gibi kimi geri teknoloji, emek-yoğun sanayilerin geri

ülkelere bırakılması eğiliminin son bulması ve genel olarak sanayide bilimsel ve teknolojik devrimin sağladığı olanaklardan en geniş ölçüde ve hızla yararlanamaması bu durumun bir sonucudur. Emperyalist ülkeler hemen hemen bütün dallarda temel sanayi üretimdeki öncü konumlarını yitirmektedirler.

Kapitalizmin bunalımının derinliğinin bir göstergesi olması açısından Avrupa ve ABD demir-çelik sanayilerindeki bunalım bu bakımdan ilgi çekicidir. Yatırımlar gelişmenin sürdürülmesinin gerektirdiği düzeyde olmamakta, bilimsel ve teknolojik devrimin getirdiği gelişmelere ayak uydurulamamaktadır. Batı Avrupa ve ABD demir-çelik sanayilerinin eskimiş teknolojiyle çalışması sonucu, bu ülkeler sosyalist ülkelerin ve Japonya'nın demir-çelik ürünleriyle rekabet edemez duruma düşmekte, işletmeler kapanmakta veya üretimlerini azaltmakta, bu sektörlerdeki işsizlerin sayısı çoğalmaktadır.

Genel olarak yatırım malları sanayilerinde ve özellikle demir-çelik sanayiinde gerekli yatırımların yapılmayıp üretim teknolojisinin geliştirilmemesi, geri düzeyde kalması kapitalizmin derinleşen bunalımının en temel göstergelerinden biridir, kapitalizmin üretici güçleri geliştiremediğinin, ömrünün tükendiğinin kanıtıdır. Demir-çelik sanayi tüm sanayi yapısının, dolayısıyla da ekonominin temel direğidir. İlk en eski kapitalist ülke olan İngiltere'de yıllar öncesi kendini gösteren çürüme ve tükenmenin bu tür en açık belirtilerinin şimdi kapitalist dünyanın başını çeken ABD'nde ve Batı Avrupa'nın lideri durumundaki Federal Almanya'da kendini göstermesi, kapitalizmin genel çöküş süreci açısından çok anlamlı ve ciddi bir olgudur.

Emperyalist ülkelerdeki bunalımın etkilerini hafifletici ve aşırı birikim sorunlarını azaltıcı bir işleve sahip bulunan sermaye ihracındaki gelişmeler de ilgi çekicidir. Emperyalist ülkelerin ihraç ettikleri sermayenin toplam miktarı da, bu toplam içinde geri ve bağımlı ülkelere yatırılan bölümün tutarı da mutlak olarak artmaya devam etmektedir. Bununla birlikte toplam sermaye ihracı içinde geri ülkelere yönelen bölümün payında önemli bir azalma eğilimi vardır. Emperyalist ülkeler dış sermaye yatırımlarının gittikçe daha büyük bir oranını karşılıklı olarak birbirlerinin ülkelerine yapmaktadırlar. Geri ve bağımlı ülkelerdeki kâr oranlarının metropol ülkelerdekenden çok daha yüksek olmasına karşın gelişen bu eğilim en temelde bilimsel ve teknolojik devrimin etkilerinin yanısıra, emperyalizmin gerileyişinin, gitgide daha dar alanlara hapsoluşunun bir sonucudur. Birçok geri ülkede yorulan devrimci gelişmeler, çeşitli ulusallaştırma uygulamaları ve genel olarak geri ülkelerin emperyalist sermaye yatırımları için gitgide daha az güven verici duruma gelmesi uluslararası tekelleri geri ülkelerdeki sömürülerini daha dolaylı biçimlerle sürdürmeye ve yalnızca sömürü olanaklarının en büyük ve kısa dönemde kâr getirecek nitelikte olduğu alanlarda girişimlerini geliştirmeye yöneltmektedir. Büyük Ekim Devrimi ile başlayan ve birçok ülkenin ulusal bağımsızlıklarını kazanması, sosyalizmin bir dünya sistemi durumuna gelmesi ile gelişen süreç, emperyalizmi daha da geri mevzilere çekilmeye zorlamaktadır.

Üretim alanında kendini gösteren ve müzminleşen bunalım parasal ilişkilerde yansımaktadır. Amerikan dolarının sürekli değer yitirisi Avrupalı ortaklarının ve Japonya'nın başına dert olmuştur. Esasen ellerinde büyük dolar stokları bulunan

bu ülkelerin merkez bankaları, doların değer yitirmesini önleyebilmek için toplamı milyarları bulan miktarlarda dolar satın almaktadırlar. ABD dış ticareti 20-30 milyar dolara varan muazzam bir ticaret açığı vermektedir. Ama Amerika bu açığı kapama konusunda, ticaret açığını kendi, parasıyla, yani dolarla ödediği için, bir “döviz bulma” sıkıntısıyla karşı karşıya değildir. Dolar, altın esasından ayrıldığı için, ABD gerek gördüğü kadar yeni dolar basabilmektedir. Bu ise petrol Fiyatlarındaki yükselmenin ayrı bir Avrupa para birimi oluşturma girişimlerinin yol açtığı para piyasasındaki spekülasyon etkileriyle birleşince doların esasen sağlam olmayan konumu son yılda görüldüğü üzere sürekli ve hızlı düşüşler kaydetmektedir. ABD dolarının değer yitirişi karşısında alınacak önlemlerin belirlenmesini Avrupalı ortaklarına ve Japonya’ya karşı bir rekabet ve pazarlık aracı olarak kullanmaktadır. ABD, Batı Avrupa ülkeleri ve Japonya arasında dünya pazarlarını ele geçirmeye yönelik ekonomik savaş bütün şiddetiyle sürmektedir,

Emperyalist ülkeler bir yandan ilişkilerini daha da sıkılaştırma, öte yandan kendi öz çıkarlarını önde tutma eğilimlerinin etkisi altındadırlar. Bu ülkeler arasında anlaşmazlık düğümlerini çözmek, ilişkileri uyumlulaştırmak için zaman zaman en üst düzeyli toplantılar yapılmakta ise de nihai çözümler bulunamamakta, çekişmeli, durum sürüp gitmektedir. Ne var ki, bu ülkeler aralarındaki çekişme ve sürtüşmeler ne kadar keskinleşse de birbirlerinden kopmamaktadırlar. Çünkü kapitalizm tek tek ülkelerin kapitalist düzenlerinin bir toplamı değil, hepsini ağı içine alıp birbirine bağlayan bir dünya sistemidir ve bu sistemin odağı Amerika Birleşik Devletleri’dir. İşte bu nedenledir ki, Batı Avrupa ülkeleri ve Japonya kendiliklerinden doların yardımına koşmakta ve ABD’nin birkaç yıldan beri NATO’ya kabul ettirmeye istediği erken uyarı sistemi için büyük harcamalar yapmaya sonunda razı olmaktadır. Bununla birlikte ABD, “kadir-i mutlak” durumunda değildir; kapitalist sistem içi güç dengesinde özellikle Federal Almanya ve Japonya lehine değişimler olmuştur ve bu değişimler devam etmektedir.

Genel olarak gelişmiş kapitalist ülkeler arasında böylesine, çekişmeli ve sürtüşmeli bir birliktelik ve bütünleşme olduğu gibi, kapitalist bütünleşmenin daha dar bir kapsamda ancak daha örgütlü bir biçimini ortaya koyan Avrupa Ekonomik Topluluğu için de yine kapitalizmin eşitsiz gelişmesinin sonucu olan çekişmeler süregelmektedir. AET, Avrupa pazarını ulusal devletlere göre ayrılmış olmaktan kurtarıp kıtayı Avrupa kapitalizmine bütünleşmiş bir pazar olarak açmak, böylece de Avrupa kapitalizmini güçlendirmek için kurulmuştur. Gerçekten, yirmi yılı aşkın bir süre içinde AET, kapitalist dünyanın üç güç merkezinden biri haline gelmiştir. Ama bütünleşme öngörülen ölçüde gerçekleşmemiştir. Ülkeler kendi çıkarları sıkıştırdığı durumlarda topluluk kararlarına ve kurallarına aykırı davranışlara girebilmektedirler. Son iki yıllık dönemde bunun birçok örneği görülmüştür.

Kapitalizmin Çürümesi En İleri Boyutlara Ulaşmıştır

Emperyalizmin başlıca merkezleri arasındaki rekabet ve çekişmelerle daha da derinleşen kapitalizmin ekonomik bunalımı ağır sosyal, kültürel, politik sorunları da birlikte getirmekte, bunlarla yanyana gelişmektedir.

Birçok gelişmiş kapitalist ülkede ücretler dondurulmuş ya da ücret artışları çe-

şitli mekanizmalarla büyük ölçüde sınırlandırılmıştır. Küçük ve orta işletmelerin tasfiyesi, tarım kesimini de kapsamak üzere büyük bir hız kazanmıştır. Vergi yükünde önemli bir artışa gidilmiş, böylece dev tekellere yapılan fon aktarımlarının dolaysız bir yöntemle işçi ve emekçilerin sırtına yüklenmesine gidilmiştir. Kişi başına düşen vergi miktarının 16 yıl içinde ABD'nde 3 kat, Fransa'da 5 kat, Japonya'da 8 kat arttığına gözönüne alınması bu durumun anlamının kavranması bakımından önem taşımaktadır.

Sözü edilen gelişmelerin enflasyon ve işsizlikle birarada yol açtıkları sonuç yoksulluğun ve adaletsizliklerin alabildiğine yaygınlaşmasıdır. Emperyalist metropollerde 26 milyon kişinin resmi yoksulluk kriterinin altında, 11 milyon kişinin ise bu miktara yakın bir gelire sahip bulunarak yaşadığı, yaklaşık 20 milyon kişinin, son derece yetersiz beslenme koşulları içinde yaşamını sürdürdüğü hesaplanmaktadır. İtalya nüfusunun yüzde 51'inin, İngiltere nüfusunun yüzde 36'sının, Belçika nüfusunun yüzde 17'sinin ve Federal Almanya nüfusunun yüzde 12'sinin yoksulluğun damgasını vurduğu yerleşim yerlerinde yaşadığı tahmin edilmektedir.

Emperyalist ülkelerde cinayet, soygun ve diğer suçlar büyük bir artış göstermektedir. Örneğin İngiltere'de hırsızlığın onaltı yıl içinde yüzde 240, cinayetlerin ve yaralama olaylarının yüzde 414 arttığı ve yılda yaklaşık 2 milyon suç işlendiği hesaplanmaktadır. ABD'ye ilişkin olarak eldeki çeşitli bilgiler arasında biri kapitalist sistemin çürümüşlüğüne somutlanması bakımından ilgi çekicidir. Mafya'nın ABD'de yaklaşık 10.000 civarında işletmesi olduğu ve yıllık gelir toplamının en büyük Amerikan şirketi Exxon'un yıllık kârının on katını bulduğu iddia edilmektedir.

Alkolikliğin ve uyuşturucu madde kullanımının hızla artışı, yolsuzluk olaylarının bazan İtalya'da olduğu gibi Cumhurbaşkanı'na da kapsayarak alabildiğine yaygınlaşması, kültür ve sanat çalışmaları alanında görülen kısırlık ve yozlaşma kapitalist sistemde toplumsal yaşamın belirgin özellikleri durumuna gelmiştir.

Neo-Faşizm ve Anti-Demokratik Eğilimler Gelişme Göstermektedir

Kapitalizmin bu bunalımı politik ilişki ve gelişmelere de yansımaktadır. Bu yansımaların başlıca iki biçimi politik istikrarsızlık ve içte gerici, antidemokratik, dışta saldırgan eğilimlerin geliştirilmesidir.

Gelişmiş kapitalist ülkelerin büyük çoğunluğunda hükümet değişiklikleri, üst kademe devlet adamlarının görevlerinden ayrılması, parlamento içi dengenin önemli bir değişkenlik göstermesi, normal sürelerinden önce seçimlere gitme zorunluluğunun doğması vb, gelişmeler geçmişte olduğundan çok daha fazlalaşmıştır. Sosyal ilişkilerin artan bir hızla derinleşmesi, varolan iktidarların büyük sorunların yüküne dayanamaz duruma gelmeleri politik istikrarsızlığın temel kaynağıdır. Bu istikrarsızlığın geçici olmadığını söylemek için yeterli gerekçe vardır.

Gerici ve antidemokratik eğilimlerin güçlenmesi birçok alanda birden gerçekleşmektedir. Neo-faşist hareketlerin olağanüstü bir hız kazanması ve en gerici kesimlerden etkin bir destek ve hükümetlerden bir hoşgörü görmeleri bu bakımdan son yılları niteliyen bir gelişmedir. Neo-faşist hareketin destek bulması ve değişen oranlarda da olsa, bir ölçüde güç kazanmasının bir-iki ülke ile sınırlı kalmayıp en gelişkin bütün emperyalist metropollerini kapsaması dikkat çekici gelişmelerdir.

Genel olarak devletin güçlendirilmesi, özel olarak hükümetin ve polisin sahip bulunduğu yetkilerin artırılması, gerici, antidemokratik eğilimlerin güçlenmesinin bir başka önemli belirtisidir. Aralarında burjuva demokrasininin beşiği ve en gelişkin örneği olarak tanıtılan İngiltere'nin de bulunduğu birçok ülkede merkezi politik otoritenin güçlendirilmesi gerekçesi ile demokratik hak ve özgürlüklere karşı çeşitli saldırılara geçilmiş ya da bu yönde ciddi hazırlıklar yapılmıştır. Terörcü eylemler bu tür girişimlerin nedeni olarak gösterilmiştir. Neo-faşist hareketler gibi bu saldırı ve girişimlerin de şimdilik önemli adımlar atamamasında en büyük rol başta bu ülkelerin işçi sınıfı partileri olmak üzere tüm demokratik güçler tarafından oynanmıştır.

Emperyalist Saldırganlık Barışı Tehdide Devam Etmektedir

Dünya kapitalist sistemi derin bir bunalım içinde bulunmak, insanlığın tarihsel gidişini belirlemede eski mevzilerinden ve gücünden kayıplara uğramış olmakla birlikte, hala dünya barışı için tehlikeli olacak kadar güçlüdür ve saldırganlığı azalmış değildir. Örneğin NATO üyesi ülkelerin toplam askeri harcamalarının 1970'den bu yana yaklaşık iki katına çıkması önemli bir ölçüdür.

Geçen iki yıllık dönemde emperyalizmin askeri alanda saldırganlığının en göze çarpıcı işareti ABD'nin yıllardan beri üzerinde çalıştığı nötron bombasını seri olarak imal edilebilir hale getirmesi ve Carter'in, bombanın imaline karar verdiğini caka ile ilan etmesi olmuştur. Binalara ve diğer maddi eşyaya, yani mal ve mülke zarar vermemek, ama insanları feci şekilde öldürmek üzere düşünülüp hazırlanan bu bomba kapitalist zihniyete tam uygundur. Sovyetler Birliği, sosyalist topluluk ülkeleri ve tüm dünyanın barışsever insanları nötron bombasına karşı tavır almış, Sovyetler Birliği bombanın imaline geçilmemesini ısrarla talep etmiştir. ABD Başkanı Carter bütün bunlara kulaklarını tıkamış, ancak Sovyetler Birliği'nin sözkonusu bombayı kendisinin de imal edebilecek durumda olduğunu açıklaması üzerine imalata geçmeyi belirsiz bir tarihe ertelemiştir.

ABD emperyalizmi sosyalist ülkelerin yıllardan beri üzerinde durduğu genel silahsızlanma konusuna da yanaşmamakta, SALT (Stratejik Silahları Sınırlama) görüşmelerini ağırdan almaktadır. Ekim 1977'de sona eren Birinci SALT Anlaşmasının yerini alacak ikinci anlaşma hala imzalanmış değildir ve Viyana'da yapılan, NATO ve Varşova Paketi üyelerinin karşılıklı ve dengeli silah indirimi görüşmeleri, bir sonuca varmadan sürüp gitmektedir.

Silahsızlanmaya karşı koyan ABD, daha önce de belirtildiği gibi silahlanmayı artırmayı da ihmal etmemektedir. ABD savunma bütçesi çok kabarıktır, yıldan yıla önemli artışlarla daha da kabarmaktadır. Nötron bombasının yapımı dışında, birkaç yıldan beri Avrupalı ortaklarına dayattığı AVACS erken uyarı sistemini nihayet onlara kabul ettirmiş, geçen Mayıs'taki NATO doruk toplantısında da Uzun Vadeli Savunma Programını onaylatmıştır.

Vietnam'daki büyük yenilgiden sonra, ABD, ulusal kurtuluş hareketlerine ve "üçüncü dünya ülkeleri"nin iç gelişmelerini asker göndererek doğrudan müdahale etmekten uzak durmaya bakmakta, başka yöntemlerin uygulanmasına ağırlık vermektedir. Askeri operasyon emperyalizmin çıkarları bakımından kaçınılmaz olun-

ca da, ya da o ülkedeki gerici güçlere silah, uçak, vb. yardımı yaparak (Nikaragua'da Somoza rejiminin desteklenmesinde olduğu gibi) ya da Avrupalı ortaklarını sahneye sokarak (Zaire'ye Fransa ve Belçika'nın asker göndermesinde olduğu gibi) duruma müdahale etmektedir.

Emperyalizmin daha dolaylı ve sinsî saldırı yöntemlerine ağırlık verdiği gözlenmektedir. Bu taktiğin bir parçası olarak emperyalist güçler ulusal kurtuluş hareket ve savaşlarını eskiden yaptıkları gibi kötülemede, cepheden askeri saldırı yerine dolaylı yolları kullanmaktadırlar. Bağımsızlık isteyen örgütler ve liderler arasında emperyalizm yanlısı olan ve "ılımlı" denilenler bulunup öne çıkarılmakta veya yaratılmakta, gerçek ulusal kurtuluşçulara karşı onlar desteklenmektedir, Angola'da dün böyle olmuştur; bugün Güney Afrika, Namibya ve Rodezya'da böyle olmaktadır. Afrika'da artık ABD ve Avrupalı ortakları da görünürde bağımsızlıktan yana, ırkçılığa karşıdır; şimdiki yönetimlerin yerini yine Batı'ya bağlı, kapitalizmden ayrılmayacak liderler ve yönetimler almak şartıyla. Eski kurtlar kuzu postuna bürünmüşlerdir.

Birçok durumda emperyalizmin ilerici hareketlere karşı kullanabildiği bir diğer araç da sosyal demokrasi olmaktadır. Devrimci öz taşıyan hareketlerin bu özlerinin gelişmesi, sosyal demokrat reformculuk ile saptırılmaya çalışılmaktadır. Bunun çarpıcı bir örneği Portekiz'dir. Devrimci darbeden hemen sonra Portekiz Sosyalist Partisi ve Soares adeta yoktan varedilmiş, ABD'nin ve Avrupa sosyal demokrasisinin yardımlarıyla güçlenip iktidara gelmiş, devrimci gelişmeyi engelleme ve kısmen saptırma işlevini yerine getirdikten sonra Soares ve partisi de arka plana itilmiştir, şimdi sosyal demokrasinin özellikle Afrika'daki planlara yardımcı bir işlev yüklediği anlaşılmaktadır. Sosyalist Enternasyonal geçen yılki toplantısı Dakar'da yapılmıştır. Sosyalist Enternasyonal'in bir Afrika İşleri Bürosu oluşturması ve Avrupa sosyal demokrat partilerinin Afrika'nın ilerici rejimleriyle ilişkilerini geliştirmeye girişmeleri yalnız bu ülkeler bakımından değil tüm dünya politikası bakımından çok anlamlı gelişmelerdir.

Carter'ın İnsan Hakları Konusunu Ağzına Almaya Hakkı Yoktur

Emperyalist saldırganlığın bir başka biçimi de ideolojik saldırının son derece yoğun bir kampanya halini almasıdır. Bu saldırının en önemli planı sosyalist ülkelere ve özellikle Sovyetler Birliği'ne yönelik olarak insan hakları şampiyonluğu yapılmasıdır. Saldırının başını ABD çekmektedir. İnsan hakları konusundaki kışkırtıcı davranışlarıyla ABD bir taşla iki kuş vurmaya hesaplamaktadır. Birincisi, istemiyerek imzaladığı Helsinki Nihai Belgesi'yle güçlenen uluslararası yumuşamayı tersine, soğuk savaşa çevirmek; ikincisi, sosyalist ülkelerin iç durumlarına ilişkin yalana ve saptırmaya dayalı yoğun bir ajitasyon kampanyası yürüterek bu ülkelerde muhalefet hareketleri yaratmak ve geliştirmek, yani kaleyi içinden fethetmek.

İnsan hakları konusunda çok duyarlı olduğu izlenimini yaratmak isteyen ABD Başkanı Carter, Pinochet'nin Şili'si, Arjantin, Nikaragua, Güney Afrika, Rodezya, Filipinler ve benzeri ülkeler konusunda hiçbir duyarlılık göstermemektedir. Kendi ülkesindeki ırksal ve sınıfsal eşitsizlikleri, insanları en temel hakları olan çalışma ve geçimini sağlama haklarından yoksun bırakan işsizliği de kolayca gözardı ede-

bilmektedir. Kapitalist ülkelerin hepsinde varolan polis baskısını, anti-demokratik baskıları, grev ve diğer kitle hareketlerine karşı sık sık girişilen hunharca saldırıları bir yana bırakmaktadır. İnsan hakları deyimini ve konusunu Carter'ın ağzına almaya hakkı yoktur.

Ve Carter şunu bilmemekte ya da bilmezlikten gelmektedir: Bir bakıma insanı insanlıktan çıkararak sömürünün kalktığı, insanlara maddi ve manevi varlıklarını, yaşam koşullarını ve kişiliklerini geliştirmek için en geniş olanakların tanındığı, toplumun her kesim ve kademesinde işlerin yönetim ve yürütümüne kitlelerin katıldığı bir toplumda hoşnutsuz bireyler bulunabilir ama, rejimi değiştirebilecek bir toplumsal muhalefet hareketi gelişemez, tutunamaz. Böyle bir muhalefetin nesnel ve öznel koşulları o toplumlarda, yani sosyalist toplumlarda kitlesel boyutlarda yoktur. Toplum, devleti, partisi, kitle örgütleri, bilinçli işçi ve emekçi kitleleriyle sosyalist kazanımları koruma konusunda uyanık, dikkatli, kararlı ve güçlüdür. Emperyalizmin saldırıları sonuçsuz kalmaya mahkûmdur.

Emperyalist Ülkelerle Kalkınmakta Olan Ülkelerin Arası Giderek Açılıyor

Dünya kapitalist sisteminin emperyalist ülkeler dışında kalan ikinci ana grubunu oluşturan geri ülkeler içinde toplumsal ve politik ayrışma gelişmekte ve bu ülkelerden önemli bir bölümü kapitalist ekonominin bir parçası olarak kalmakla birlikte bu sistemin dışına çıkmaya çalışmaktadırlar. Kapitalist dünya sisteminin iki ana grubu arasındaki ilişkiler sömürü ve bağımlılık ilişkileridir. Emperyalist ülkelerle geri ve bağımlı ülkeler arasındaki artan çelişkiler, halk kitlelerinin emperyalist boyunduruğa başkaldırması ulusal kurtuluş hareketlerinin ve devrimlerinin maddi temelini oluşturmaktadır. Geri ülkeler topluluğunun bilimsel sosyalist literatürde, “ulusal kurtuluş hareketleri kuşağı” olarak nitelendirilmesinin ve böylece değerlendirilmesinin temelinde bu uzlaşmaz çelişkiler vardır. Sosyalizmle kapitalizm arasındaki yarışma ve sosyalist sistemin artan kazanımları, gelişmekte olan ülkeler topluluğu içinde sistemden kopma eğilimlerini güçlendirmekte ve ulusal ve sosyal kurtuluşlarının zaferini kolaylaştırmakta ve bağımsızlık mücadelesinin gelişmesinin başlıca maddi dayanaklarından biri haline gelmektedir.

Kapitalizmin artan bunalımı, emperyalist ülkelerle gelişmekte olan ülkeler arasındaki ticaret hacminin azalmasına, sermaye akımının daha çok gelişmiş ülkelerin kendi aralarında yoğunlaşmasına neden olmaktadır. Ticaret ve sermaye ilişkilerinin gelişimindeki bu eğilime karşın ticaretin ve yabancı sermaye yatırımlarının mutlak miktarı oldukça büyük bir hızla artmakta dış borçlar, ortak yatırımlar, lisans vb. teknik anlaşmalar gibi dolaylı yöntemlerle emperyalist sömürü daha da yaygınlaştırılmakta ve yoğunlaştırılmaktadır. Bütün bu gelişmeler geri ve bağımlı ülkelerle gelişmiş kapitalist ülkeler arasındaki uçurumun büyümesine ve geri ülkelerin kapitalizmini bunalımını daha sarsıcı ve yıkıcı bir biçimde yaşamalarına yol açmaktadır.

Kapitalist dünya içinde durumları en kötü olan ve gittikçe de kötüleşen ülkeler “azgelişmiş” veya “gelişmekte olan” diye de nitelenen geri ülkelerdir. Bunlar “gelişmiş” kapitalist ülkelerin sömürü ve baskısı altındadırlar. Bütün kalkınma, sanayileşme çabalarına rağmen bunlarla gelişmiş kapitalist ülkeler arasındaki mesafe kapanmamakta, tersine büyümektedir. Dış borçları muazzam miktarlara varmış-

tır. Bu ülkelerdeki yabancı sermaye, faiz, kâr, transfer fiyatlaması, lisans ve benzeri ödemeler yoluyla, getirdiğinden fazlasını götürmektedir. Kısacası, bu ülkelerin şah damarları kanamakta, kalkınma bir türlü gerçekleşmemektedir.

Emperyalist-kapitalist dünya ilişkileri ağı içinde kaldıkça da gerçekleşmeyecektir. Son yıllarda geri ülkelerin bir bölümü kendi aralarında gruplaşarak gelişmiş kapitalist ülkelere karşı, toplu çıkışlar yapmaya ve yeni bir uluslararası düzenin kurulmasını talep etmeye başlamışlardır. Emperyalist ülkeler ise, gelişmekte olan bu eğilimin anti-emperyalist bir doğrultudan saptırmak için çeşitli yollara başvurmaktadırlar. Bir yandan bu iki ana grup arasındaki sömür ilişkilerini gizlemek için, “Kuzey-Güney Diyalogu” gibi kavramlar ortaya atılmakta, diğer yandan da bu ülkeler arasındaki sadık müttefiklerini kullanarak ilerici anti-emperyalist nitelikler taşıyan yönetimlere karşı mücadele etmektedirler. Bu girişimlerle sürdürülmeye çalışılan “Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen” (YUED) toplantıları daha baştan çıkmaza itilmektedir. Nitekim geçtiğimiz yıl CHP hükümetinin girişimiyle bu konuda bir seminer toplantısı ülkemizde de yapılmış ve aynı eğilimlere sahne olmuştur.

Geri ülkelerin kalkınma ve gelişmişlere yetişme sorunu, toplumsal sistem sorunundan kopuk bir sorun değildir. Gelişmiş kapitalist ülkelerin geri ülkeleri sömürmeleri gelişmiş, güçlü olmalarından değil, kapitalist-emperyalist olmalarındandır. Gelişmiş kapitalist ülkelerin, çok uluslu tekellerinin en fazla kâr peşinde gitmekten, sömürmekten vazgeçmeleri veya bu konularda “insafli” olmaları beklenemez. Gelişmiş kapitalist ülkelerle ilişkilerde ekonomik, politik baskılara karşı koymak ve koşulları iyileştirebilmek için mücadele verilmekle birlikte, sorunun bir toplumsal sistem sorunu olduğunun bilinmesi emperyalist-kapitalist dünya ilişkiler ağı dışına çıkmaya yönelik, sosyalizmi hedef alan bir kalkınma yoluna gidilmesi zorunludur. Dış ilişkilerin ağırlık merkezi kapitalist dünyadan sosyalist dünyaya kaydırılması da bu bütünlüğün bir parçasıdır. Ancak bu koşullarda, geri ülkeler dış ve iç sermayenin sömürsünden, tutucu geriletici etkisinden kurtulabilirler, hızlı ve kitlelerden yana bir kalkınma ile ulusların tarihinde kısa sayılacak sürelerde en gelişmiş, en ileri düzeye erişebilirler.

Ancak geri ülkelerin büyük çoğunluğunda yerli sömürücü sınıflar iktidardadır. Bunlar, emperyalist-kapitalist gelişmiş ülkeler karşısında, ulusal çıkarları kendi sınıfsal çıkar süzgeçlerinden geçirmekte, gelişmiş kapitalist ülkelerden ve tekellerle olan bütün sürtüşmelere karşın kapitalist dünya ilişkileri içinde kalıp, emperyalizmle şu veya bu biçimde uzlaşmaktadırlar. “Kendi koşullarına özgü sosyalizm” uygulaması iddiasında olan kimi yönetimler devrimci sınıf tabanına oturmadıkları, bilimsel sosyalizmi kılavuz edinmedikleri için küçük burjuva reformculuğundan öteye geçememektedirler ve emperyalist-kapitalist dünyanın ağırlarına takılı kalmaya devam etmektedirler.

Yeni bir uluslararası ekonomik düzenin gerçekleşebilmesi için, geri ülkelerin iç yapılarının sosyalizm doğrultusunda dönüşümlere yönelmesi ve bu ülkelerin uluslararası ilişkilerde sosyalist dünya ile dayanışma ve işbirliğinin geliştirilmesi zorunludur.

Gelişmekte olan ülkelerin dünya ekonomisi içindeki gittikçe kötüleşen durumlarının düzeltilmesi, bu ülkelerin ekonomik gelişmelerine destek olunması için sos-

yalist ülkelerle kurdukları diyalog ve işbirliği belirleyici bir yer tutmaktadır. Sosyalist ülkelerin geri ülkelerle imzaladıkları uzun dönemli ticaret anlaşmaları geri ülkeler tarım ürünleri ve hammaddeleri için iyi ve istikrarlı bir pazar olurken, yapılan ekonomik ve teknik işbirliği anlaşmalarıyla bu ülkelerin kalkınmaları için büyük olanaklar yaratılmaktadır. Örneğin 1977 yılında yalnızca SSCB 30'u aşkın ülke ile yaptığı anlaşma ile 200'ü aşkın işletme kurmuş ve 378 sanayi işletmesinin kuruluşuna başlamıştır.

“Ulusal kurtuluş hareketleri kuşağı”nda yer alan ülkeler grubu içinde Latin Amerika'dan, Afrika'ya, Orta Doğu'dan Asya'ya kadar uzanan bölgede ulusal kurtuluş hareketleri durmadan gelişip güçlenmekte ve ülkeler birbiri ardına emperyalist-kapitalist kampın dışına çıkmakta ya da bu yoldaki geçmiş kazanımlarını sağlamlaştırmaktadırlar.

Sosyalist Küba ve görelî de olsa halkın demokratik hak ve özgürlüklerini kullanabildiği birkaç ülke dışında tümüyle Latin Amerika faşist rejimlerinin boyunduruğu altındadır. Tüm baskı ve terör uygulamalarına karşın bu kıtanın faşist yönetimleri, etkin kitle direnci karşısında gerilemekte ve liberalleşme yönünde kimi önlemleri almaya zorlanmaktadırlar. ABD emperyalizminin bu kıtadaki tüm gayreti sosyalist Küba'nın Latin Amerika'nın öteki ülkeleri üzerindeki kamçılıyıcı etkisini frenlemektir. Bu nedenle ABD Küba ile ilişkilerini hep gergin tutmaya çalışmıştır. Ancak, son yıllarda demokratik güçlerin artan baskısı sonucu bu konuda bile bazı geri adımlar atmak durumunda kalmış, uygulanan ambargonun etkisizliği kendini kabul ettirmiştir.

Kara kıta Afrika dört bir yanında kurtuluş mücadelelerinin yapıldığı dünyanın en “sıcak” kıtası haline gelmiştir. Tüm emperyalist güçler bu kıta üzerindeki mevzilerini tümüyle yitirmemek için seferber olmaktadır. Sahte kurtuluş güçleri örgütlemekte, etnik ayrımları kendi amaçları için kullanmakta, her ne pahasına olursa olsun bu kıtanın doğal zenginliklerini ve ham madde kaynaklarını kontrollerinde tutmak istemektedirler. Afrika'da ulusal kurtuluş savaşlarını başarıya ulaştırmış ve kimileri sosyalizmi hedefleyen bir sürece girmiş olan ilerici rejimler, Angola, Bostvana, Mozambik, Tanzanya, Kongo ve Zambiya silahlarla donatılmış ırkçı Güney Afrika'nın doğrudan ya da dolaylı provokasyon ve saldırıları ile karşı karşıyadırlar. Ne var ki, sosyalist sistem, başta SSCB ve Küba, bu ülkelerin ve diğer ulusal kurtuluş güçlerinin en yakın destekleyicisi olarak enternasyonalist dayanışmanın gereğini yerine getirmekte ve emperyalizmin yüzyıllardır yaptığı gibi Afrika'da dilediğince at oynatmasını engellemektedirler.

Soweto'daki katliamdan sonra Güney Afrika'da da ırkçı rejime başkaldıran kitlesel hareketler yaygınlaşmaktadır. Namibya'da ulusal kurtuluş güçleri Angola'nın desteği ile eylemlerini geliştirmektedirler. Rodezya'da sorun artık Ian Smith rejiminin kaçınılmaz çöküşünün geciktirilmesi noktasına gelip dayanmış, bu rejimin çok yakında ortadan kalkacağı herkes tarafından kabul edilir duruma gelmiştir. Batı Sahra'da Polisario gerillaları Fas ve Moritanya yanında Fransız askeri saldırılarına karşı başarıyla direnmeye devam etmektedirler.

Emperyalizm, Güney Afrika, Namibya, Zimbabve ve Sahra'da en açık bir biçimde görüldüğü gibi bir yandan silahlı mücadele ile ulusal kurtuluş güçlerini gerilet-

meye çabalamakta, Çad ve Zaire'de olduğu gibi etkin halk ayaklanmalarına karşı gerici rejimlerin açıktan yardımına koşmak için bütün olanaklarını kullanmakta, nihayet, Angola, Cezayir, Madagaskar, Etyopya, Mozambik ve Libya gibi ilerici ya da sosyalizm yoluna girmiş ülkelerin sınırlarında sıcak noktalar oluşturup bu ülkelerin gelişmesini engellemek ve fırsat bulursa çökertmeye çalışmaktadır. NATO Başkomutanı Haig Afrika kıtasında daha geniş harekât olanakları istemekte, Carter ABD'nin Afrika kıtasında açık müdahalelere yönelebileceğini açık açık söylemektedir.

Ancak emperyalizmin, bölgesel ayrımları, mezhep farklılıklarını ve gericiliği kıskırtmasının ve en ileri boyutlara varabilen diğer saldırılarının başarılı olmadığı örnekler gitgide artmaktadır. Örneğin Etyopya'da önce Sudan ve Suudi Arabistan'ın, ardından Somali'nin çeşitli yollarla Etyopya devrimini boğmak için kullanılmasına karşı Etyopya halkı enternasyonalist dayanışmanın en iyi örneklerini veren SSCB ve Küba'nın yardımları ile tüm bu saldırıları püskürtmüştür. Aynı türden bir başka gelişme Güney Yemen'de gözlenmiş ve emperyalizm ve işbirlikçileri yıllar süren yıkıcı girişimlerinin hiç yoksa şimdilik, başarısızlıkla sonuçlanmış olduğunu kabul etmek zorunda kalmışlardır.

Burada kısaca da olsa iki yeni özelliğe işaret etmekte yarar vardır. Afrika'daki kurtuluş hareketleri 1950 ve 1960'lardakinden farklı olarak ya önceden oluşturulmuş olan, ya da ulusal kurtuluştan sonra hızla örgütlenen bir partinin önderliği altında yürütülmektedir.

Dolayısıyla kişilerin belirleyici olmadığı bir politik çizgi ve programa sahip olunması geçmişte az rastlanan bir kararlılık ve etkinliği birlikte getirmektedir. İkinci olarak bu hareketlerin yine geçmiştekenden farklı olarak "üçüncü yol", "Afrika Sosyalizmi" v.b. ütopya ve saptırmalardan uzak kaldığı ve dünya sosyalist sistemi ve genel olarak dünya devrimci güçleriyle daha baştan itibaren sıkı bir dayanışma içinde geliştiği ve bu sıkı dayanışmanın ulusal kurtuluş başarıya ulaştıktan sonra da sürdürüldüğü görülmektedir. Bu iki özellik emperyalizmin ve işbirlikçilerinin karşı girişimlerini sonuçsuz bırakmakta son derece önemli bir etken olmaktadır.

Asya'da ve Afrika'da mevziler yitiren emperyalizm, Mısır Devlet Başkanı Sedat'ın temsil ettiği yükselen Mısır burjuvazisinin ihaneti sayesinde Orta Doğu'da konumunu görece olarak güçlendirme görünümündedir. "Güçlendirmiştir" denilmektedir çünkü, iki yıl boyunca tartışma konusu olmaya devam eden Mısır ile İsrail arasında imzalanacak bir barış antlaşması Orta Doğu konusunda son söz olmayacaktır. Arap-İsrail anlaşmazlığı ve ilişkileri konusunda Mısır'ın tutumu ve konumu önemli ve etkin olmakla birlikte, kendi başına belirleyici değildir. "Orta Doğu'da Mısır'sız savaş, Suriye'siz barış olmaz" sözünün ikinci bölümünün doğru çıkacağı görülmektedir. Arap ülkelerinin yönetimleri İsrail ile savaştan yorulmuş, bıkkınlık getirmiş olsalar da, Sedat'ın kabul etmeye yanaştığı koşullarla barış yapmak için Mısır'ın ardından kuyruğa girmeyi reddetmektedirler. Bu durum, Filistin davasının ne denli Filistinlilere ve diğer Arap halklarına mal olmuş bulunduğunu ve bunun için de Sedat'ın razı olduğu barış koşullarının kabul edilemez niteliğinin göstergesidir. Camp David görüşmelerine ABD yanlısı Suudi Arabistan ile Ürdün'ün bile kendilerinden beklenmedik bir tepki göstermeleri bundandır. "Mısır'sız barış" ola-

sılığının da Suriye ve Irak tarafından göze alındığı görülmektedir. Baas Partisi'nin iki ayrı kanadının yönetiminde uzun yıllardır son derece gergin ilişkiler içinde olan bu iki ülke birden bir yakınlaşma sürecine girmiştir; Irak ve Suriye'nin tek ad, tek bayrak, tek devlet, tek ordu olarak birleşme hazırlıkları başlamıştır. Bu birleşme girişimi, Mısır'la anlaşıp kendini güvene alacak İsrail'in doğuya yapabileceği saldırıya karşı bir savunma önlemi, "Mısır'sız savaş"ı göze alma davranışıdır. Mısır-İsrail Barış Antlaşmasıyla Orta Doğu'ya barış gelmeyeceği, İsrail'in inatla izlediği, hiç ödün vermediği politikadan da bellidir. İsrail Arap devletlerinin ve Filistinlilerin kendisinin devlet olarak varlığını kabul etmediklerinden şikâyetçidir, ama peşinde koştuğu, aslında, yalnızca bu tanınmayı elde etmek değil, sınırlarını genişletmek, Arap topraklarını İsrail'leştirmek politikasıyla birlikte kendisini dayatıp kabul ettir-mektir. Ve bunda ABD'nin desteğine sahip değildir.

Son iki yıl içinde dikkatler, sık sık Orta Doğu'nun Basra Körfezi ile Hindistan arasındaki bölgesine çekilmiştir. Hindistan'da İndra Gandhi'den sonra daha da hız kazanan anti-demokratik gelişme ve emperyalizme yakınlaşma eğilimi süregelmektedir. Pakistan'da reformcu Butto devrilmiş yerini alan sağcı-dinci yönetim ülkeyi istikrara kavuşturamamıştır. Sağcı yönetim ve politikalarla Pakistan'ın sorunları çö-zülemeyeceğine göre, istikrara kavuşturması olanağı da yoktur.

Afganistan'da emperyalizmin Asya'daki kuşağını koparan ve bölge dengesinde önemli değişimler yaratan sol bir darbe başarılımıştır. Emperyalizm şimdi dini politikaya alet eden, etnik ayrımlardan da yararlanan kışkırtmalarla yeni rejimin başına dert açmaya çabalamaktadır.

İran'da Orta Doğu'nun en baskıcı yönetimi, emperyalizmin baş dayanağı kanlı Şah rejimi yeni yıla girerken kitlesel bir başkaldırı ile yıkılmış, ılımlı bir alternatifle bu yıkılışı engelleme taktiği başarıya ulaşamamıştır. İki yıla yakın bir süredir giderek gelişen ve özellikle son üç aydır tüm ülkeyi saran halk hareketleri büyük kitlesel kırımlara karşın durdurulamamıştır. Genel grev ve kitle gösterilerinin eşine tarihte seyrek rastlanır bir güç kazandığı İran'da işçi sınıfı ve halk kitleleri asla ellerinden geri alınması mümkün olmayan büyük bir mücadele deneyimi kazanmışlardır. Gelişmeler ne olursa olsun İran artık eski İran'dan çok farklı olacaktır.

Emperyalistler ve gerici güçler ordunun bir karşı darbe ile olayların gelişmesini durdurması ve yeni yönetimin kendini işbaşına getiren kitlelere ihanet edici bir tutum içine girmesi yönündeki beklentilerinin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği şimdilik belli değildir.

Ancak, yapılan açıklamalarda serbest seçimlere gidileceğinin ve işçi sınıfı partisi TUDEH de dahil olmak üzere tüm partilerin bu seçimlere katılabileceklerinin belirtilmesi, eski rejimin halk düşmanı yöneticilerinin bir bir yakalanıp cezalandırılması ve özellikle Şah yanlısı üst subaylar arasında geniş tasfiyelere gidilmesi önemli gelişmelerdir. Daha da önemlisi olayların gelişmesi içinde işçi sınıfı hareketinin etkinlik kazandığına çeşitli ulusal topluluklar içindeki sosyalist örgütlerin TUDEH ile birleştiklerine ve artık TUDEH'in İran'ın bugünkü yaşamında inkâr edilemez maddi bir güç haline geldiğine ilişkin bilgi ve belirtilerdir. Bundan sonrası için İran'ın geleceğinin güvencesi giderek güçlenen işçi sınıfı politik hareketi ve bunca yoğun bir mücadelenin içinde pişmiş kitleler olacaktır.

Geçtiğimiz dönemin son ayları içinde gerçekleşen bir başka önemli gelişme Kamboçya’da, sosyalizm adına sosyalizmle uzaktan yakından ilişkisi olmayan bir yönetim ve toplum düzeni kurmaya çalışan Pol Pot ve destekçilerinin devrilmesidir. Kamboçya’nın ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin, onca kanlı tasfiyelere karşın giderek etkinliklerini arttıran gerçek evlatları, bu davaya ihanet edip Kamboçya’yı bir cehenneme çeviren, her adımlarıyla emperyalizmin ekmeğine yağ süren unsurları tasfiye etmişlerdir. Bu tasfiyenin görülmemiş bir hızla başarıya ulaşması kitlelerin desteğini kazanan bir hareketin sol gevezelikler altında yürütülen despot, bilimsel sosyalizm dışı yönetimleri yıkma gücü konusunda olumlu bir ölçü olmuştur.

Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkeleri hakkında buraya kadar söylenenlerden şu en genel gelişme çizgisi ortaya çıkmaktadır. Geri ve bağımlı ülkelerin kurtuluş mücadelesini ezmek ya da saptırmak bakımından emperyalizm gitgide daha büyük başarısızlıklara uğramakta, bir ülkedeki hareketler ulusal kurtuluşu toplumsal kurtuluşla birleştirmek bakımından geçmiştekini çok aşan başarılar kazanmaktadırlar.

Ekim Devrimi’nin 62. yılına yaklaşırken sosyalizm bayrağı tüm kıtalarda dalgalanmakta, bu bayrak altında kurulan özgür, ileri sosyalist toplumların sayısındaki artış emperyalizmin günlerinin tamamlanmakta olduğunu haber vermektedir.

Maoculuk Emperyalizmin Açık İşbirlikçisi Niteliğini Kazanmıştır

Genelinde gerilemekte olan emperyalizm bu son yıllarda Çin’den ve diğer ülkelerdeki Maocu hareketlerden kuvvet şıngısı görmüştür. Bilimsel sosyalizmin birçok temel ilkesinden bazı sapmalarla, maceracı, milliyetçi bir eğilim ve Sovyetler Birliği hakkında kimi “eleştirilerle” başlatılan, “Amerika’ya da, Sovyetler Birliği’ne de karşıyız” biçiminde gelişen proletaryanın devrimci çizgisinden ve enternasyonalizminden sapma hareketi, sonunda Amerikan emperyalizmini “zayıflıyor, geriliyor” gerekçesiyle zararsız bulup akliyerek saldırılarını Sovyetler Birliği üzerinde odaklaştırmış ve tüm ilerici, devrimci gelişmelere karşı emperyalizmle açık bir işbirlikçilik niteliğini kazanmıştır.

Yeni Çin yönetimi maoculuğun, anti-sovyet, milliyetçi çizgisini daha da koyulaştırarak sürdürmektedir. Yeni Çin yönetimi uluslararası yumuşama ortamını baltalamak, silahlanma yarışının hızlanmasına alkış tutmak, “Sovyet tehdidi” ve üçüncü bir dünya savaşının kaçınılmazlığı iddiaları ile saldırgan emperyalist güçleri, SSCB ve diğer sosyalist ülkelere karşı kışkırtmak ve kimi farklı yaklaşım biçimlerini kullanarak sosyalist ülkelerin arasını açma, uluslararası işçi sınıfı hareketini bölmek, gelişmekte olan ülkeleri parçalamaya çalışmak, ulusal kurtuluş hareketlerine karşı emperyalist güçlerle birlikte davranmak için elinden ne gelirse yapmaktadır.

Yeni Çin yönetimi emperyalizmin sözde “İnsan Hakları Kampanyası”na katılmış, sosyalist ülkelerdeki rejim düşmanı kişileri, “özgürlük ve ulusal halk savaşçıları” diye tanımlamış, silahsızlanma görüşmelerinde NATO güçlerine destek verebilmek için çalışmıştır. Tüm bunların sonunda ABD Başkanı Carter, Çin yönetimini “Barış Gücü” diye nitelendirmiş, Pentagon çevreleri de “Çin’le ABD’nin stratejik çıkarlarının paralel olduğunu” açıklamıştır.

Yeni Çin yönetimi Federal Almanya ile sürdürdüğü görüşmelerde “tek Alman ulusu” sloganını ortaya atarak, emperyalist çevrelerin Demokratik Almanya

Cumhuriyeti'ne ilişkin politikalarına destek olmaktadır.

Şili'de faşist cunta ile utanç verici işbirliği sürdürülmekte, Afrika'daki ulusal kurtuluş güçlerine karşı, gerici güçleri desteklemektedir. Çin en son olarak Etyopya'daki gelişmeler karşısında karşı devrimci cephede rol almıştır. Çin Kıbrıs sorununu bir "aile" içi sorun olarak ele almakta ve NATO içinde çözümünü savunmakta, böylece de NATO'nun Güney-Doğu kanadını güçlendirmeye çalışmaktadır.

Çin-Amerika ilişkileri hızlı bir gelişme göstermektedir. Çin'in ABD tarafından resmen tanınmasının hemen ardından Başbakan Yardımcısı da olsa, gerçekte Çin'in en güçlü adamı olarak tanınan Deng, ABD'yi ziyaret etmiş ve her zaman olduğu gibi bütün konuşmalarında Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist sisteme saldırmakta şampiyonluğu kimseye bırakmamıştır. Yeni Çin yönetimi eskisinden oldukça farklı bir ekonomi politikası izlemektedir. Birçok gelişmiş kapitalist ülke ile yaptığı anlaşmalarla Çin'de temel sanayi yatırımlarını hızlandırmak için çalışmaktadırlar. Bir yandan bu tür anlaşmalar yapılırken, diğer yandan Batı'ya açılma yeni ve geniş bir kapsam kazanmaktadır.

Çin yönetiminin gitgide dozajını arttırdığı anti-sovyet propagandanın dayandığı hegemonyacı tutum, Çin Halk Cumhuriyeti'nin güneyinde kazandığı ulusal kurtuluş savaşını sosyalist düzenin kurulması yönünde geliştirmekte büyük başarılar sağlayan Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne sınır saldırıları biçimine bürünmüş ve nihayet geçtiğimiz günlerde bu ülkeye açıktan ve topyekün saldırmaya kadar varırlmıştır.

Yıllardan beri sürdürülen bu şoven-milliyetçi, anti-sovyet tutumun emperyalizmin destekçiliğinin, yiğit Vietnam halkına savaş açmaya ve topraklarına girmeye kadar götürülmüş olması, maocu politikanın günümüz koşullarında geldiği yerin açık bir göstergesi olmaktadır. Çin yönetiminin tuttuğu bu yol, uluslararası planda dünya devrimci güçlerine karşı doğrudan silahlı saldırganlık haline dönüşürken, kendi halkına karşı da düşmanlığını açık bir hale getirmektedir.

Çin'in dünya çapında yaptığını ve yapmaya çalıştığını tek tek ülkeler ülkelerdeki maocu yerli hareketler de tekrarlamakta, anti-sovyetik emperyalizmden yana politikayı ve hedeflerini savunurken, kendi ülkelerindeki bilimsel sosyalist işçi sınıfı hareketlerini de saldırılarına hedef almaktadırlar. Gerek dünya çapında, gerek tek tek ülkelerde, maoculuğun belirtileri ve Maocu güçler ile mücadele etmek işçi sınıfı partilerinin güncel görevidir.

Sosyalist Sistem Hızlı, Sağlıklı Bir Gelişme Göstermektedir

Başta Amerikan emperyalizmi olmak üzere emperyalizmin sosyalist sisteme vargüçüyle saldırmaması, sosyalizmin her türlü sömürüyü yokedicu gücünün hızlı bir gelişme gösterdiğini görmesinin sonucudur. Çelişkilerin keskinleştiği, bunalımların derinleştiği dünya kapitalist sisteminin karşısında onun bütün hastalıklarından uzak, hızlı bir gelişme gösteren sosyalist sistem vardır.

Sosyalist ülkeler ve oluşturdukları dünya sosyalist sistemi tam bir istikrar içinde, kesintisiz ve sağlıklı bir tempo ile gelişıyorlar, tüm toplumsal faaliyet alanlarında -ekonomiden spora, sanattan bilimsel çalışmalara- tüm alanlarda artan başarılar kazanıyorlar.

Kapitalist ülkeleri kasıp kavuran işsizlik, enflasyon, ekonomik bunalım gibi temel sorunları sosyalist ülkeler tanımıyor. Bu sorunların yolaçtığı sosyal hastalıklar çoktan geride bırakılmış bulunuyor.

Kapitalist ülkeler arasında varolan ve eşitsiz gelişmeden, sömürden kaynaklanan çelişki ve sürtüşmelerin yerini, dayanışma ve planlı gelişme, her bir ülkede sosyalizmin kurulduğu zaman arada varolan farklılıkların giderek kapanması almaktadır.

1949'da kurulan ve son olarak geçtiğimiz yıl içinde Vietnam'ın katılımıyla sayısı 10'a çıkan Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi (KEYK ya da COMECON) ülkelerinde ulusal gelir yüksek ve düzenli bir hızla otuz yılda 9 kat artmıştır. İşsizlik sorunu ile karşı karşıya bulunmak şöyle dursun işgücü sıkıntısı içinde olan sosyalist ülkelerde emek verimliliği bilim ve teknikteki en son gelişmelerin yakından izlenmesiyle ve çalışma koşullarının daha da düzeltilmesiyle büyük bir yükselme göstermektedir. Son 25 yıldır sosyalist ülkelerde emek verimliliği 5 katına çıkmıştır.

Demir-çelik ve makine sanayileri ekonominin en dinamik sektörleridir. Bu sektörlerde 25 yılda üretim 27 kat artmıştır.

KEYK'e üye sosyalist ülkelerde toplam sanayi üretimi 8 katına çıkmıştır. Bu oran dünya ortalamasının üç katından fazladır,

İlk önce üye ülkeler arasındaki alış-veriş işlemlerini planlamakla başlayan KEYK içi ortak çalışmalar, daha sonra ulusal planları uyumlulaştırılması aşamasına gelmiştir. 1971'de başlanan çalışmalar geçen yıl yapılan 52. dönem toplantısında enerji, yakıt, hammadde ve gıda sanayi ile makine yapım sanayini içine alan 1990'a kadar uzanan dönemi kapsayan uzun vadeli bir temel program kabul edilmiştir. Ayrıca 15-20 yıllık dönemleri hedefleyen ve çevre kirlenmesi dahil ilişkili tüm sorunları ele alan başka ortak proje çalışmaları da yapılmaktadır.

Böylece burjuva iktisatçılarının ve politikacılarının "olanaksız" saydığı üst düzeyde bir ekonomik bütünleşme için ileri adımlar atılmakta, ülkelerin tüm olanaklarının en etkin ve verimli bir biçimde değerlendirilmesi, kaynakların kullanımında en iyi seçimlerin yapılması işletmelerin optimum ölçekler içinde kurulması sağlanmaktadır.

Gelişmiş kapitalist ülkeler arası ilişkilerden, örneğin AET mekanizmasından farklı olarak tüm üye ülkelerin eşit oy hakkına sahi buldukları KEYK işleyişi en büyük yararını ekonomik bakımdan göreceli olarak daha az gelişmiş sosyalist ülkelere sağlamakta, özveride bulunma çoğu zaman Sovyetler Birliği'ne düşmektedir.

27 yılda 5 kattan fazla artan ulusal gelirin büyük bölümünün tüketim harcamaları için ayrılmasıyla yaşam düzeyi hızla yükselmektedir.

Sosyalist ülkelerarası ekonomik işbirliği alanında atılan büyük adımlar bazı başka ülkelerin daha KEYK faaliyetlerinin, bir bölümüne katılmasına yolaçmaktadır. Yugoslavya, Finlandiya, Irak, Meksika, Kore Halk Cumhuriyeti, Angola, Laos ve Etyopya şu ya da bu biçimde KEYK çalışmalarına katılmaktadır.

Sosyalist ülkelerin ekonomik başarıları toplumsal sistemleri farklı ülkeler arasındaki ilişkileri geliştirerek yumuşama politikasına de yardımcı olmakta, geri ve bağımlı ülkelerle kurulan ilişkiler uluslararası tekellerin egemenliklerinin ve öteki emperyalist bağımlılık zincirlerinin kırılmasına yardımcı olmaktadır.

Böylece sosyalist sistemin hızla büyüyen gücü emperyalizmi geriletmekte, işsizlik, açlık, cehalet ve sömürünün boyunduruğundaki geniş kitleler için ise artan bir umut ve güç kaynağı olmaktadır.

Sosyalist ülkelerin ekonomik planda kazandığı başarılar sosyal, kültürel ve bilimsel gelişmeler alanında da kendisini göstermektedir. Tüm bu alandaki kazanımlarla elbete daha gelişkin bir toplum yapısı ortaya çıkmaktadır. Bütün bu kazanımların ve başarıların yönlendiricileri, tüm insanlığa iletilen son derece önemli deneyimlerin yaratıcıları ülkelerin işçi sınıfı partileridir.

Sosyalist ülkelerin halkları başarılarına boyuna yenilerini katarak yalnız kendi toplumlarının gelişmesini değil, tüm insanlığın önüne yeni ufukların açılmasını da sağlamaktadırlar. Bu ufuklar aydınlıktır ve her yıl yeni ülkelerin aynı tarihsel kuruluş deneyimine katılmasıyla daha da genişlemektedir.

Türkiye İzlenen Dış Politikanın Özünü Hep Aynı Kalmaktadır

Emperyalizme bağımlılığa göre biçimlenmiş olan ekonomik sistemin ve ülkeyi yöneten burjuvazinin siyasi tercihleri Türkiye'nin öteden beri başta ABD olmak üzere emperyalizmin güdümünde bir dış politika izlemesi sonucunu doğurmuştur. Bugüne kadar bütün hükümetlerin dış politikasının değişmeyen ana çizgisi emperyalizme bağımlılık olagelmıştır. Geçtiğimiz iki yılda da gerek MC hükümetinin gerekse Ecevit Hükümeti'nin dış politikalarında da bu ana öz aynı kalmıştır. Ne Kıbrıs ve Ege fır hattı sorunlarının çözümü için Birleşmiş Milletler ve benzeri uluslararası platformlarda İslâm ülkeleri, bağlantısız ülkelerden, ne de sosyalist ülkeler topluluğundan destek için girişilen kısa vadeli ve dar çıkarlara dayalı ilişkiler, ne de Sovyetler Birliği ile imzalanan siyasi belge, Bulgaristan ve öteki sosyalist ülkelerle girişilen ekonomik ilişkiler dış politikadaki bu ana özünü değiştirmemiştir.

Ne var ki Türkiye'nin dışa bağımlı geri kapitalizminin doğurduğu sorunlara emperyalist-kapitalist sisteme dahil ülkelerle ilişkiler içinde de çözüm bulunamamaktadır. Mali kaynak ve pazar konusundaki tıkanıklık Türkiye hükümetlerini yeni arayışlara ve ilişkilere zorlamaktadır. Bir yandan Sovyetler Birliği ve sosyalist sistemle ilişkiler geliştirilmeye çalışılırken öte yandan da Arap-İslâm ülkeleriyle ve özellikle her iki dünya sisteminin dışında bulunma görüntüsü içinde Libya gibi ülkelerle kurulan ilişkilerde sorunların çözümü için yeni olanaklar aranmaktadır.

Ülkenin ekonomik zorluklarının ve bunların dayatmasının gerektirdiği dışa açılma ile öteden beri süregelen emperyalist sisteme bağımlılık arasındaki çelişki, geçtiğimiz iki yılda da Demirel ve Ecevit Hükümetlerinin dış politikasının başlıca çelişkisi olmaya devam etmiştir. Türkiye'nin dış politikası, bu çelişki içinde kalınarak tutarlı bir çizgiye oturtulamayacağından sürekli olarak yalpalamış, büyük burjuvazinin sınıfsal tercihleri ve her iki hükümetin bu tercihlere denk düşen dış politikaları, Türkiye ekonomisini içinde bulunduğu bunalımdan kurtarmakta büyük bir işlev görebilecek olan sosyalist sistemle geniş çaplı ilişkilerin gelişmesini engellemiştir.

Emperyalizm Türkiye'yi Tam Olarak Teslim Almak İstemektedir

Bugün Türkiye İMF, AET, NATO, Dünya Bankası ve borçlu olduğu 200'ü aşkın

Batılı bankadan oluşan bir kafesin içinde bulunmaktadır. Türkiye ekonomisinin sorunlarını büyük ölçüde hafifletecek güce de sahip bulunmayan emperyalist-kapitalist sistem, Türkiye ekonomisinin istikrara ve işlerliğe kavuşması için gerekli olduğunu iddia ettiği ekonomik önlemlerin ötesinde her zaman olduğu gibi, politik hedefler de gütmekte ve bunları dayatmaktadır. Emperyalizmin “Türkiye Sorunu”nu kendi açısından uzun dönemli bir çözüme ulaştırma hedefi, Türkiye’nin Orta Doğu’da artan önemi ile daha da ağırlık kazanmıştır. Bu nedenle emperyalizm hem Türkiye’nin ekonomisini istenilen biçime sokmak, hem de sosyalist dünyaya yönelen bütün yolları tıkamak için Türkiye’ye doğrudan el koymak, adeta hacir altına almak istemektedir. ABD ve Batılı ortakları artık koşullardan söz etmek yerine “IMF’den geçmek şart” diye kestirip atmaktadırlar.

Ecevit Hükümeti’nin kurulduğu sıralarda kapitalist dünyaya karşı izlediği politika, özellikle Türkiye-ABD-NATO ilişkilerinde MC Hükümetlerine göre daha “bağımsız” bir görünümde olmuştur, öteden beri dış politikada önemli sorunlar olarak çözüm bekleyen ambargo, Kıbrıs ve Türkiye-Yunanistan sorunları konusunda Ecevit Hükümeti, ABD Dışişleri Bakanı Cyrus Vance ile Ankara’da yapılan görüşmeler ile Montreux zirvesi ve Carter’ın Ecevit-Karamanlis görüşmeleri sırasında görece “bağımsız” bir politika izleyeceğini belirten sert bir tutum almıştır. Ne var ki birkaç ay sonra Ecevit Federal Almanya gezisinde “Türkiye’nin ambargo kalkmasa bile NATO’dan çıkmayı düşünmediğini” yumuşamanın oluşturduğu hassas dengeyi bozmamak için NATO’dan çıkmayacağını söylemiş ve hiç şaşırtıcı olmayan bu tutum giderek daha olumsuz bir yönde gelişmiştir.

2. MC Hükümeti zamanında çözümlenemeyen ambargo sorunu Ecevit Hükümeti tarafından sonuca ulaştırılmıştır. Washington’da yapılan Carter-Ecevit görüşmelerinde Türkiye’nin vereceği ödünler belirlenmiş ve ambargonun kaldırılması için ABD’den güvence alınmıştır. Türkiye’nin verdiği ödünler başlıca iki alanda sonuçlarını göstermiştir.

Ecevit Moskova görüşmelerinde Sovyetler Birliği’nden ekonomik ilişkilerin geliştirilmesini ister, mal karşılığı sanayi ürünleri ve petrol almayı talep ederken siyasi belgenin olabildiği kadar dar tutulmasına çalışılmış, Batılılara Moskova’da imzalanan belgenin bir saldırmazlık paktı olmadığı konusunda güvence vermeye büyük özen gösterilmiştir, öte yandan 1978 Eylül’ünde ambargonun kaldırılmasından hemen sonra ABD için büyük önemi olan üç askeri üssün “yeniden” çalışmaya başlaması konusunda Türkiye’nin “kimseye danışmadan tek taraflı” izin vererek egemenliğini ve bağımsızlığını kanıtladığı ileri sürülmüş, ulusal bağımsızlık konusunda işçi ve emekçi kitlelerin duyarlılığı böylesi bir gerekçe ile karşılanmak istenmiştir. Ve nihayet 1978 Aralık ayında Brüksel’de yapılan NATO toplantısında ABD’ye Konya’da yeni bir üs verilmesinin kabulü ile de ambargonun kaldırılması için verilen ödünlerden bir yenisi daha açığa çıkmıştır.

Türkiye’nin ABD ve NATO’ya daha sıkı bağlarla bağlanması ile birlikte NATO stratejisinde meydana gelen yeni değişiklikler de ülkemiz açısından tehlikeleri arttırmaktadır. Yüksek rütbeli yetkilileri, NATO’nun yeni stratejisinin “saldırı yoluyla savunma” olduğunu belirtiyorlar. Sözde savunma örgütü olan NATO’nun saldırgan yüzü biraz daha açığa çıkarken Türkiye’nin NATO üyeliğini “yumuşamanın

dayandığı hassas denge” ile açıklaması teslimiyetçi bir politikaya uydurulmuş bir kılıftan başka bir anlam taşımamaktadır.

Silah ambargosunun kaldırılması ile birlikte, Türkiye’nin kapitalist Batı ile bir anlamda dondurulmuş ilişkilerinin gelişmesi süreci canlılık kazanmıştır. Gelişmiş kapitalist ülkelerin Avrupa’da kendi iç uyumu ve bütünlüklerini sağlamak üzere oluşturdukları AET, Türkiye burjuvazisi için emperyalizmin desteğini sağlamanın bir aracı olarak değerlendirilmektedir. Büyük, tekelci burjuvazi AET’yi hem kendi gücüyle yeterince geliştirip sömüremediği ulusal pazarı paylaşarak kârını arttıracak bir olanak, hem de işçi ve emekçi kitlelerin mücadelelerine karşı daha güçlü olabilmek için tutunulacak bir dal saymaktadır. AET’nin politik hesapları ve amaçları olan bir örgüt olması özelliği başından beri Türkiye büyük burjuvazisinin farkında olduğu bir konudur. Partimiz Türkiye’nin AET’ye üye yapılmak istenmesinin ekonomik olduğu kadar ve daha da önemlisi politik nedenleri olduğunu defalarca vurgulamıştır.

Türkiye içinde bulunduğu bunalımdan çıkış yolunu ararken AET’den de kredi aramıştır. Türkiye Hükümeti’nin 1978 yılı içinde AET’den istediği kredi toplamı 8 milyar dolardır. Ne var ki AET’nin bütün istekleri şartsız yerine getirilse de Türkiye’ye 8 milyar dolar kredi vermesi hiçbir zaman mümkün değildir. Buna karşılık AET’nin Türkiye’den isteyeceği ekonomik ve politik ödümler giderek artmaktadır. İspanya, Portekiz ve Yunanistan 1980 yılına kadar topluluğa üye olacaklardır. Türkiye’nin topluluk üyelerine sattığı sınırlı ihraç mallarını üreten bu ülkelerin üyeliği Türkiye’nin durumunu daha da güçleştirmektedir.

Ecevit’in 1978 yılında kaynak aradığı ülkeler arasında genellikle sosyal demokrat partilerin iktidarda olduğu İskandinav ülkeleri de önemli yer aldı. Ecevit’e daha muhalefettyken her türlü destek vaadeden bu ülkelerden de “taze para” bulmak mümkün olmamıştır. Yalnızca borçların bir bölümü ertelenebilmistir. İsveç, bir İsveç firmasından satın alınması koşuluyla, yapımı düşünülen nükleer elektrik santrali için atom reaktörünün bir bölümünü karşılayacak kredi açacağını bildirmiş, Norveç ise bunalımda olan gemi endüstrisini kurtarmak amacıyla, gemi alımında kredi açabileceğini bildirmiştir. Hepsi bu kadar.

Bloksuz Ülkelerle İlişkiler Kısa Vadeli Hesaplara Dayandırılmaktadır

MC döneminde Başbakan Yardımcısı Erbakan tarafından “din kardeşliği” yoluyla İslâm ülkeleri ile geliştirilmesine girişilen ilişkiler de kayda değer bir sonuç vermemiştir. Ecevit Hükümeti de bloksuz ülkeler ve genel olarak geri ülkeleri ile ilişkiler kurmak ve geliştirmek yolunda çaba harcamıştır. 1978 yılı içinde Yugoslavya, Hindistan, Irak, Cezayir, Libya gibi ülkelere resmi ziyaretlerde bulunulmuş, her fırsattan yararlanılmaya çalışılmıştır.

Hem Demirel, hem Ecevit Hükümetleri bloksuz ülkelerle olan ilişkilerde dış politikasının emperyalizme bağımlılığını örtetek özellikle Kıbrıs ve Ege sorunu için destek sağlamaya çalışmıştır. Ancak tutarsız, herkese mavi boncuk dağıtmaya dayalı politikanın bir sonuç vermeyeceği gerçeği tekrar tekrar yaşanmıştır. Nitekim Belgrad toplantısında Kıbrıs konusunda da, Türkiye tezi yetkililerce beklenen desteği görememiştir.

Petrol sorunu Türkiye'nin İslâm-Arap ülkeleri ile ilişkilerini geliştirmesini gerektirmektedir. Türkiye'nin Arap ülkeleri arasındaki anlaşmazlıklara taraf olmak biçiminde ifade edilen politikası gerici ve ilerici Arap rejimleri arasındaki anlaşmazlıkların büyümesi nedeni ile görünüşte bile uygulama kabiliyetini yitirmiş durumdadır. Artık Arap ülkelerinin bir bütün olarak düşünülmemeyeceği ve ilerici Arap ülkelerine emperyalist sistemin genel doğrultusunda bir politika ile yaklaşılamayacağı her seferinde yeniden öğrenilmektedir.

Türkiye hemen yanı başında İran'da meydana gelen gelişmeler karşısında da son ana kadar tavırsız kalarak bölge ülkeleri ile ilişkilerini geliştirmek konusunda emperyalist ülkeler dışında bir dış politika izleyemeyeceğini bir kere daha ortaya koymuştur.

Sosyalist Sistemle İlişkiler Ekonomik Çerçeveyle Sınırlı Tutulmak İstenmektedir

Türkiye, sosyalist sistem ile ilişkilerini daha çok Sovyetler Birliği ve Bulgaristan ile komşuluk ilişkileri ve buna bağlı sınırlı ekonomik ilişkiler olarak sürdürülmüştür. Ancak ülkenin ekonomik zorluklarının ve bunların dayatmasının sonucu Türkiye sosyalist dünya ile ilişkilerini geliştirmeyi aramaya başlamıştır. İçinde bulunulan kapitalist sistemin Türkiye'nin sorunlarını çözebilmek durumunda ve isteğinde olmaması öteki sosyalist ülkeler ve Sovyetler Birliği ile ilişkileri artan boyutlarda gündeme getirmektedir.

Burada Türkiye burjuvazisi açısından bir güçlük ortaya çıkmaktadır. Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle ilişkilerin yalnızca ekonomik ilişkiler olarak değil, kalıcı olabilmesi için, politik, ekonomik, kültürel temellere oturtulması gerekmektedir. Gerçekten hem Türkiye, hem sosyalist ülkeler ve Sovyet halklarının çıkarları ve genel olarak dünya barışının ve uluslararası işbirliğinin gerekleri ilişkilerin çok yönlü bir biçimde ve hızla geliştirilmesini gerektirmektedir. Oysa Türkiye egemen sınıfları Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler ile ilişkilerin ekonomik ilişkiler sınırını aşmamasına büyük özen göstermektedirler. Çok yönlü ilişkilerin Türkiye'de demokratik gelişmeleri ve sosyalizme yönelişi hızlandıracığından çekinmektedirler.

Ecevit Hükümeti 1978 başında Sovyetler Birliği'ne karşı izlediği yakınlaşma politikasından adım adım geri çekilerek 1979 başlarında ilişkileri dondurma, askıya alma noktasına kadar gelmiştir. Türkiye'nin bağımlılık ilişkileri içinde olduğu ABD ve dümen suyundaki öteki kapitalist devletlerin Sovyetler Birliği ve genel olarak sosyalist sistem ile ilişkilerin gelişmesine karşı tutumları Ecevit Hükümeti'nin bu konudaki politikasını belirlemektedir. Bu durumun bir sonucu olarak Sovyetler Birliği, Bulgaristan ve öteki sosyalist ülkelerle olan ve Türkiye'nin büyük yararlar sağlayabileceği ilişkilerde gerek 2. MC, gerekse Ecevit Hükümetleri sırasında ekonomik, ticari anlaşmalar da ulaşabileceği genişliğe ulaşmamakta, bu ülkelerle yapılan anlaşmalarda verilen sözler sürekli olarak yerine getirilememektedir. Türkiye son derece elverişli koşullarda verilen kredileri, yapılan ticaret anlaşmalarını genişleterek ekonominin içinde bulunduğu sorunları bir ölçüde de olsa hafifletebilecekken, gerici ve emperyalizmle uzlaşmaya dayanan bir anlayış bu olanakları işçi ve emekçi halkımıza kapatmaktadır.

Türkiye'nin içinde bulunduğu bunalımdan çıkabilmek için hem içerde, hem de dışarda çözümlenmesi gereken sorunlar vardır. Dış politikada Amerika ve Avrupa emperyalist güçlerinin dümen suyunda bir çizgi izleyerek bunalımdan çıkılamaz. Emperyalist-kapitalist sistem, hızla derinleşen kendi ekonomik, toplumsal ve politik bunalımına çözüm bulamamaktadır. Bu durumda Türkiye'nin bunalımına çözümün kapitalist sistem içinde bulunabilmesi olanaksızdır.

Partimiz bu durumu dikkate alarak Türkiye'nin, emperyalizmin her türlü baskı ve egemenliğinden kurtarılması; barışçı ve anti-emperyalist aktif bir dış politika izlemesini savunmakta; sosyalist ülkeler topluluğuyla ve bağlantısız ülkelerle karşılıklı dostluk ve işbirliği ilişkilerinin geliştirilmesini istemektedir.

İçinde Bulduğumuz Bunalım, Dışa Bağımlı Ekonomik Yapının Bir Sonucudur

Türkiye'nin içinde bulunduğu derin bunalımın temelinde ekonomik sorun ve çıkmazlar vardır. Bu sorun ve çıkmazlar temel olarak yapısal ve uzun dönemli nedenlerin sonucudur. Bununla birlikte 1970'den beri biriken sorunların tam bir tıkanıklığa gelip dayanmasında nisbeten kısa dönemli etkenlerin de önemli payı olmuştur.

Bugün Türkiye ekonomisinin karşı karşıya bulunduğu sorunlar içinde en başta gelenin dış finansman ihtiyaçlarının karşılanamaması olduğu söylenmektedir. Bu tesbit bir bakıma doğrudur. Gerçekten Türkiye döviz darlığı açısından öyle bir noktaya gelmiştir ki, dış borçlarının ertelenmesi karşılığında ana borç yükünün yüzde 37 oranında artmasını ve 15 milyar doları bulmasını göze alarak çeşitli erteleme girişimlerinde bulunmuştur. Dış borç faizlerinin ödenmesinde karşılaşılan güçlükler Türkiye'yi uluslararası tefeciliğin ağırları içinde kıvrandırmaktadır. Birçok fabrikanın dış kaynaklı hammadde, yarı mamul madde ya da benzeri ihtiyaçları bu kıtlıktan ötürü karşılanamadığı için üretimleri bütünüyle durmuştur. Bu ve benzeri gözlemlere daha birçoklarını da eklemek mümkündür. Ne var ki, dış finansman sorunu ekonominin emperyalizme bağımlılığının bir yansımasıdır. Türkiye ekonomisinin çarklarının dönmesi için gerekli birçok malın doğrudan doğruya dışardan alınma zorunluğu, kurulan hemen hemen her sanayi biriminin hem kuruluş aşamasında, hem de üretimlerini sürdürebilmek için sürekli olarak ve toplam üretin değerinin büyük bir yüzdesine ulaşan oranlarda ithalat ihtiyacı yaratması döviz darlığının en önde gelen kaynakları arasındadır. Bunun yanısıra dış finansman ihtiyacını yaratan öteki başlıca unsurlar da yine ekonominin dışa bağımlılığı ile sıkı sıkıya ilişkilidir.

1978 yılı bu darlığın tam bir iflas noktasına gelip dayanmasına sahne olmuştur. İhracat gelirlerinin ithalat harcamalarını karşılamaktan çok uzak olduğu bir yapıda, yurtdışındaki işçilerin döviz girişlerinin bu açığı kapatmakta artan oranlarda yetersiz kalması dış borçların hızla yükselmesini birlikte getirmiştir. Bu, giderek artan döviz ihtiyacı aralarında Kıbrıs sorununun da bulunduğu kimi faktörlerin de etkisiyle eskisi kadar hızla karşılanamaması ve giderek aynı durumun borç faizlerinin ödenmesi için sözkonusu olması çok yönlü etkileri birlikte getirmiştir. Başlıca bu tıkanıklığın etkisiyle 1976'da yüzde 7,7 olarak tahmin edilen kalkınma hızı, 1977'de yüzde 4'e ve 1978'de ise yüzde 2,5'a düşmüştür. Nüfus artış hızının gözönüne alınması durumunda ortaya çıkan sonuç Türkiye'de iki yıldır kalkınma hızının sıfır ci-

varında olduğudur.

Sanayide, kapasite kullanım oranının da giderek düştüğü görülmektedir. Halen Türkiye sanayii yalnızca üretim imkânlarının yarısı civarında bir bölümünü, hatta ondan da azını kullanmaktadır. Küçük ölçekli birimlerde, üretim kapasitesinin büyük bölümü kullanılmadığı için daha da yüksek maliyetlerle üretilen ürünlerin çok büyük bir bölümü ancak toplumun dar bir kesimine hitab etmektedir. Gelir dağılımındaki büyük eşitsizlik, geniş kitlelerin ancak çok sınırlı sayıda ürünü satın alabilmesine olanak vermektedir. Yapısal birçok nedenle pazarın hayli dar sınırlar içinde kaldığı temel ihtiyaç maddeleri dışındaki mallar da gümrük duvarlarının arkasında yüksek maliyetlerle büyük kârlar edilmesi için birin ürün başına kâr payının alabilmesine yükseltilmesini birlikte getirmektedir.

Çok geniş ölçüde özsermaye dışı kaynakların ve başlıca banka kredilerinin kullanılmasıyla yürütülen üretim yapısı, kredi imkânları için mücadeleyi sürekli olarak gündemde tutmaktadır. Kredilerin bankaların içinde buldukları büyük sermaye gruplarının şirketlerine ayrılması ya da en azından yalnızca büyük kuruluşların elverişli koşullarla kredi bulmaları bir yandan küçük ve orta işletmelerin tırpanlanmasını ya da büyük sermayeye bağımlı duruma düşmesini birlikte getirmektedir. Ancak sorun bu kadarla çözümlenmemekte bir kere belli bir miktarın üzerinde kredi alabilecekler belli olunca ve alınan krediler çok büyük kârların kapısını açınca daha büyük oranda kredi imkanları için mücadele sermayenin belli başlı kesim ve gruplarının gündeminde olmaktadır.

İç finansman kaynakları için sürdürülen bu yarış bir yandan sanayi, ticaret, tarım ve bankacılık kesimlerinin çıkarları arasında, bir yandan çeşitli sermaye grupları arasında ve genel olarak sermayedarlar, özellikle de büyük sermayedarlarla toplumun geriye kalan tüm kesimleri arasında rekabet ve çelişkilerin artmasına neden olmaktadır. Zararlarının yarıyı aşan bölümü özel sermayedarlara kâr olanakları yaratmak için, düşük fiyatlı üretim yapmanın sonucu olan kamu iktisadi kuruluşlarına yöneltilen eleştiriler bu çerçevede içinde anlam kazanmaktadır. Büyük sermaye, kendi faaliyetleri bakımından sağladığı temel ne olursa olsun kamu kuruluşlarına akıtılan kaynakların sınırlandırılmasını ve toplam kaynakların daha büyük bir bölümünü doğrudan doğruya kullanmayı istemektedir.

“İhracat seferberliği” sloganı etrafında yürütülen dışa açılma çabaları ekonomik bunalımın bir başka yönünü ortaya koymaktadır. Büyük sermaye kendisi için gerekli döviz toplamının bir bölümünü, (çoğu kere kaçakçılığın aslan payını yuttuğu bir işleyişle) kendi sağlamak zorunluluğunu duymaktadır. Ancak sağlanan bütün teşvik ve sübvansiyonlara karşın, bu hedefe ulaşılması pek de kolay değildir. Küçük ölçekli üretim çerçevesi ve emek verimliliğini düşüren bir iş örgütlenmesi içinde, yabancı pazarlarda yarışabilmek hayli zordur. Bu zorluk için çoğu kere yanyana kullanılan üç yöntem vardır: Birinci ve temel yöntem, hızla tırmanan enflasyonun verdiği imkânları da kullanarak gerçek işçi ücretlerinin düşürülmesidir. İkinci olarak aynı malın iç satış fiyatı ile dış satış fiyatı arasında, birinin nisbi düşüklüğünü ötekinin yüksekliği ile karşılamaya dayanan bir farklılaşmaya gidilmesi ve böylece pazarlara girmenin denenmesidir. Üçüncü ve yaygın yöntem ise birim ihrac fiyatlarının düşüklüğüne aldırmaksızın yapılan satışlarla elde edilen döviz gelirinönem ka-

zandığı dönemde, sanayi ve ticaret işlerinde kâr oranlarının, elde bu imkânları tutmanın avantajı içinde son derece yüksek düzeylere çıkarılmasıdır.

1978 yılında yapılan küçüklü büyüklü devalüasyonlarla Liranın dış değerinin çok büyük oranlarda düşürülmüş olması (örneğin Mark karşısında bu oran yüzde 61'e ulaşmıştır) spekülâtif kazançlara eşine ender rastlanır boyutlara ulaşmıştır. Yeni devalüasyon ihtimalleri iştahları daha da kabartmaktadır. Ancak büyük sermayenin birçok kesimi bu tür olanakların yeterli olmayacağını, içinde bulunulan bunalımdan çıkışın ancak ve ancak yabancı sermayeye kapıların çok daha büyük ölçüde açılmasıyla sağlanabileceğini savunmaktadırlar. Yabancı sermayeye yüzde 100 mülkiyet, kullanılmış makine ve teçhizat getirerek yatırım yapılması, kâr transferindeki bürokratik engellerin tümüyle kaldırılması gibi amaçlar hem çeşitli büyük sermaye gruplarının, hem de uluslararası sermaye çevrelerinin sözcülerinin ağzındadır. Büyük sermaye tikanıklıkları aşmanın ve üretimin genel çerçevesini bugünkünün ötesine götürmenin büyük bir ortağın yardımını gerektirdiği görüşünü savunmakta ve hazırlıklarını buna göre geliştirmektedir.

Milyonların daha büyük bir yokluk, yoksulluk, işsizlik içinde kıvrınması pahasına sürdürülen girişimler politik planda da gelişmelere yolaçmakta, partimize ve tüm ilerici, yurtsever güçlere görevler yüklemektedir. Bağımlılık zincirlerinin sökülüp atılması ve sömürünün artırılması planlarıyla bütünleşen faşist tirmanışın durdurulması bu görevlerin yerine getirilmesine bağlıdır.

Burjuvazi Ülkeyi Yönetemiyor

Ülke ekonomisinin boyutları gitgide derinleşen bunalımı, politik, yaşamı da temelden sarsmakta ve köklü değişikliklere götürmektedir. Ülkeyi alışageldiği gibi yönetemeyen burjuvazi sınıfsal konumunu güçlendirebilmek ve bunalımın yükünü işçi ve emekçilere yıkabilmek için faşist terörü tirmandırmakta ve faşizm tehdidini güçlendirmektedir. Milliyetçi Cephe'nin iktidara gelmesiyle kurumlaşmaya başlayan faşist terör, geçtiğimiz yıl yakın tarihimizde bir benzeri olmayan kitle kırımına kadar uzanmıştır.

CHP iktidarı, emperyalizm ve büyük sermaye ile uzlaşma politikası sonucu; parlamento içindeki en büyük muhalefet olan AP'nin politik desteği altında MHP ve yandaşı örgütler ve kimi örtülü odaklar eliyle yürütülen faşist saldırı ve cinayetler karşısında adeta seyirci durumundadır.

1977 seçimleri öncesinde ve seçim kampanyası sırasında Parti olarak ısrarla vurguladık: Oyların çoğunluğunu almakla hukuken iktidar olunur ama gerçekten iktidar olunmayabilir. Gerçekten demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkan bir iktidar olunmak isteniyorsa durum özellikle böyledir. Demokrasiden yana bir iktidar olmak için destekleyen, oy yeren kitleleri aktif politik güç haline getirmek gerekir. Ecevit ve CHP ise, kitleleri örgütlemekten, politik harekete sokmaktan hep kaçındı. Demokratik kuruluşlarca yapılan eylemlere dahi razı olmadı, kışkırtma olur gerekçesiyle önlemeye çalıştı, karşı çıktı. Sayıca küçük diye CHP kendi solundaki güçleri küçümsedi; nitel ağırlığı olduğunu, kitleleri emperyalizme ve faşizme karşı örgütlemeye ve eylemde birlikte çalışılabileceğini, çalışılmazsa sonuç alınamayacağını anlamadı veya anladıysa da bundan ürküdü. Oysa CHP hükümeti terörizmi

yok etmek, can güvenliğini sağlamak iddia ve vaadiyle iktidara gelmişti. Haziran ve Aralık 1977’de CHP, terörizm konusunu ve ona ilişkin vaadini seçim kampanyalarının temel direği yapmış, 1976 başında hükümeti kurarken de aynı iddia ve vaadi tekrarlamıştı.

Türkiye İşçi Partisi seşimler öncesinde, sırasında ve sonrasında, CHP’nin iktidara gelmesiyle bu konuda önemli değişiklikler olmayacağını ısrarla vurguladı. Önemli değişiklikler olmayacaktı, çünkü terörizmin kaynağı sınıfsaldı. Emperyalizm ve işortağı büyük burjuvazi, sömürü düzenini sürdürüebilmek, artık değer kitle-sini büyütme, bu amaçla da devleti kendi istekleri doğrultusunda daha iyi kontrol altına alabilmek için yasal ve yasa dışı terörle işçi ve emekçi sınıfları tüm demokratik, ilerici, sol güç ve hareketleri sindirmek, geriletme yolunu izliyorlardı. CHP ise, bu gerici sınıf ve güçlere karşı politik dengeyi kurabilecek olan kitlelerin demokratik gücünden korkuyordu.

Oysa demokratik hak ve özgürlükler kullanılmak içindir, kullanılmıyor, kullanılmaktan kaçınıyor ise, kâğıt üzerinde kalır, demokrasi de bir sözcükten ibaret hale gelir. İktidar, kitlelere yaptığı vaadleri istese de yerine getiremez, çünkü demokratikleşmeye karşı olan emperyalizmin ve işortağı büyük burjuvazinin baskısına direnebilmesini sağlayacak toplumsal gücü yoktur. CHP’nin iktidar deneyinin öyküsü kısaca bu olmuştur.

Bugün emperyalizm, CHP iktidarının arkasında ona destek olmuş kitlelerin bilinçli ve örgütlü politik gücünü görseydi, Türkiye’yi böylesine sıkıştıramaz, isteklerini böylesine dayatamazdı.

CHP’nin 1978 başında iktidara gelmesinden bu yana, Türkiye ekonomik açıdan iflas noktasına geldiği gibi, faşist saldırı ve cinayetler de tüm ülke çapına yayılmış ve yer yer ayaklanmalara dönuşmüştür. Politik cinayetler ve ayaklanma kışkırtmaları, bu konuda eğitilmiş profesyoneller tarafından planlanmış, uygulanmaya konulmuş eylemlerdir. Tüm bu eylemler belirli bir merkezden yönetilmektedir. MHP ve yandaşı örgütleri aşan bir merkezin varlığı sözkonusudur.

Böylece, Türkiye’de bir iktidar ikiliği başgöstermiştir. Bir yanda yasal yönetim, öbür tarafta ise, tüm faşist saldırı ve cinayetlerden sorumlu açık-örtülü odak ya da odaklar vardır. Çekingen ve ikircikli olan CHP iktidarı, faşist terörün üzerine gitme, kaynaklarına inme, ardındaki odakları açığa çıkarma cesaret ve becerisini gösterememektedir. Kahramanmaraş olaylarıyla sıkıştırılan hükümet faşist tirmanışın baş politik sorumlusu MHP’nin askeri yönetim çağrularına kadar götürdüğu, AP tarafından da desteklenen sıkıyönetim talepleri önünde boyun eğmiştir. Sıkıyönetimin bugüne dek yaptığı başlıca uygulamalar ise, derneklerin kapatılması yayınlarının yasaklanması kısaca anti-demokratik kısıtlamalar olmuştur. Sıkıyönetimin ilan edilif gerekçesi yönünde yaptığı faaliyetler, normal mekanizma içinde de başarılıbilecek işlerden, kimi cinayet faillerinin yakalanmasından öteye geçmemiştir. Oysa demokratik dernek ve kuruluşların kapatılması, ya da eylemlerinin kısıtlanıp, baskı altına alınması, kitle gösterilerinin ve toplantılarının yasaklanması, afif asanların ve bildiri dağıtanların yakalanması ile faşist terör ortadan kalkacak değildir. Bu tür gelişmeler, tam tersine, goşizmi daha da güçlendirmekte, işçi ve emekçileri faşizme karşı mücadelede demokratik araçlarından yoksun kılmaktadır.

Faşist odaklar ortadadır. Bu odaklar ortadan kaldırılmadan, sorumluları haketikleri cezalara çarptırılmadan, terör eylemleri son bulmayacaktır. Bunların yapılamamış olması, önceden planlanan cinayetlerin önlenmemesi, suçluların yakalanmaması, devlet kadrolarının, bu arada istihbarat ve güvenlik örgütlerindeki faşist unsurların etkinliklerinin kırılmayışından, iktidarın iki başlılığını sona erdirecek kararlılığın gösterilmemesindedir.

Faşist terör eylemleri sıkıyönetim bölgelerinde dahi ortadan kalkmamıştır. Eğer bu tür eylemler azalmışsa, bu durum, faşist odakların kendi planlarının gereğidir. Nitekim, sıkıyönetimin başka illere de kaydırılması özlem ve dilekleri dile getirilmektedir. Bu iller ise faşist saldırı ve cinayetlerin giderek yoğunlaştığı illerdir. Demek ki, faşist militanlar bu bölgelere kaydırılmıştır. Kaldı ki, sıkıyönetim bölgelerinde işlenen cinayetler, örneğin gazeteci Abdi İpekçi'nin herkesin gözü önünde öldürülmesi ve katilinin kaçmayı başarması, faşist odakların gerek gördüklerinde saldırılarını sürdürebilmelerine sıkıyönetimin engel olmadığını göstermektedir.

Bundan sonra ne olacak? Bütçeye red oyu verilip hükümet düşürülecek veya daha sonraki günlerde sorunların altından kalkmadığı için kendiliğinden çekilecek mi? Tırmandırılan terör karşısında bir darbe, bir cunta hareketi söz konusu mu? Bunlar tartışılan güncel sorunlardır.

AP ve MHP hırçın bir ısrarla, MSP daha yavaştan bir tempo ile hükümetin düşmesi gerektiğini ve düşeceğini tekrarlamaktadırlar. AP ile MHP, biri ulusal kurtuluş savaşı günlerine, öteki Anayasa'nın önsözündeki direniş hakkına atflar yaparak, halkı bugünkü hükümetten kurtulma mücadelesine katılmaya dahi çağırılmaktadırlar. Bu ikisi erken seçim de istemektedirler. Ecevit ile CHP'nin yıprandığı, oyların kendilerine akacağı hesabı içinde olmalılar. CHP, oyların kendi dışındaki sola kaymasını önlemek için, AP ile MHP de, CHP'den kopacak oyların onun soluna gitmemesi için seçime girmenin yasal şartlarını zorlaştırmada birleştiler. Hesaplar Türkiye İşçi Partisi üzerinde, onun seçime girmemesini sağlamak için yapılıyor. Ama bu hesaplar boşa çıkacak. Partimiz seçimlere girecektir -eğer olursa-. Olacağı kuşkuludur. Türkiye'nin ne dış ilişkiler, ne de iç durumu şu sırada bir seçim ortamı için elverişli değildir. Kaldı ki bu partilerin seçim isteklerinin ciddiyeti de tartışılabilir bir konudur. Erken seçime gidilirse, bu defa iktidarda olmanın avantajlarına sahip bulunmayacaklardır. Bu özellikle MHP için doğrudur. MHP'nin son seçimlerde bir kitle tabanı oluşturduğu, yerleşik düzenden kopan emekçi halk kitlelerinin en bilinçsiz, geri kimi kesiminde MHP'ye bir yöneliş belirdiği görüldü, ama bu sonucun alınmasında bu partinin iktidarda oluşu büyük rol oynadı. İktidarda olmak seçimlerde her zaman avantajlıdır, MHP ise bu avantajı tam kapasite ile görülmedik biçim ve ölçüde kullandı.

Bütün bu gelişmelerin sonucunda, hükümetin düşmesi konusu sık sık konuşulmaya başlandı. Basında CHP yanlısı kalemler bile hükümetin düşmesi ve çekilmesi olasılığından, şartlı cümlelerle de olsa söz eder oldular. Meclis'ten "geniş tabanlı" bir hükümet çıkarılması, tartışma gündemine geldi. "Geniş tabanlı" hükümet tezi bir çeşit CHP-AP koalisyonudur.

İç ve dış sermaye çevrelerinin ve kimi sivil-asker yüksek kademe görevlilerinin sorunlarının çözümünü, ötedenberi, bir CHP-AP koalisyonunda gördükleri bilin-

mektedir. İki büyük parti bir araya gelsin, güçlü bir hükümet kurulsun. Böylece, işçi ve emekçi kitlelerin demokratik hak ve özgürlüklerinin daha da kısılması, devlet olanaklarıyla yeni baskılar getirilmesi amaçlanıyor.

Cinayetlerin, saldırıların, tek sözcükle faşist terörün önü alınmadığına göre bir cunta operasyonu gündeme gelebilir mi? Özellikle bölgemizdeki son gelişmelerden sonra ve gene bugünkü koşullara bağlı olarak, bu tür özlemler içinde olanlar vardır. Ama bu güçlü bir olasılık değildir. Burjuvazi açısından her iki almaşığın da hiç değilse şimdilik gerçekleşmesi sözkonusu değildir. Emperyalizmin ve büyük burjuvazinin bu hükümeti değiştirmek istemesi için esasen pek bir sebep de yoktur. Baştan beri Ecevit ve hükümeti bu iki güce sürekli güvence vermiştir, ödünler vermiştir. Şimdi yenilerini vermeye hazırlanmaktadır. Artık anlaşılıyor ki, ABD ve diğer Batılılar önce IMF'nin koşullarını yerine getir diye baştan ısrar etmeyeceklerdir. Türkiye "kendiliğinden" alacağını söylediği önlemleri alacak, bir süre sonra IMF ile müzakereye oturacak, görüşmeler ilerledikten sonra da Batı, IMF ile imzalanacak anlaşma üzerine ne kadar bir fonu Türkiye için "serbest bırakacağını" açıklayacaktır. Bu konuda Batı'nın "gerekten destek ve esnekliği" göstereceği iddia edilmektedir. Kısacası, Türkiye'nin görünümü kurtarmasına izin verilecek ama sonunda, emperyalist odakların dayattığı koşulların hepsi kabul ettirilecektir. Bu koşullar kabul edilince de kredi muslukları açılacaktır. Konunun can alıcı noktası Türkiye ekonomisinin, devlet sektörünün tasfiyesiyle dış ve iç piyasa rekabetine ve yabancı sermaye yatırımlarına koşulsuz açılmasıdır. Buna bağlı bir sonuç olarak, Türkiye'nin dünya sosyalist sisteminden uzaklaşmasıdır. O zaman Türkiye emperyalizmin istediği kounuma gelmiş olacaktır.

Bu, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin hesabıdır. Bu hesap yanlış çıkacak, yanlış çıkarılacaktır. Türkiye bir Brezilya, bir Güney Kore değildir ve olmayacaktır. Başbakan, 1979 için bir ekonomik kurtuluş programı hazırladığından, kendi iç kaynaklarımıza döneceğinden söz ediyor. Buna yürekten inanmak isterdik. Ama başbakan uzun süre ulusal savunma kavramından, NATO stratejisi dışında ulusal bir strateji oluşturmaktan, silahlı kuvvetlerimizin eğitim ve donanım bakımından tek kaynağa bağlı olmamasından da söz etmişti. Sonra, ambargo kalkar kalkmaz, hukuksal hiçbir temeli kalmamış ABD üsleri konusunu Millet Meclisi'ne getirmeye dahi gerek duymadan, kapanmış veya faaliyetleri sınırlanmış üsleri, çabucak alınan bir "geçici hükümet kararı" ile hemen açiverdi. Şimdi de, bir yandan ekonomik kurtuluş ve özkaynaklardan söz edilirken, öte yandan da IMF'nin koşullarına uygun önlemler hazırlanıyor.

Hükümetin tutumu ne olursa olsun, toplumun kendi nesnel gelişme kanunları, koşulları vardır; öznel durumu vardır. Kredi musluklarını açsalar, Türkiye ürünlerinin Avrupa pazarlarına girişini kolaylaştırıcı önlemler alsalar da, kendileri bunalım içinde ve ciddi sorunlarla karşı karşıya olan ABD ve Batı Avrupa Türkiye'nin ihtiyaçlarını karşılayamayacaklardır. Nitekim şimdiden Türkiye'nin istemlerini çok yüksek buluyorlar. Türkiye, ürünleri için geniş, istikrarlı pazarlar, yatırımları için düşük faizli, uzun vadeli ve politik transfer edebilme ve üretebilme açısından Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkilerini geliştirmek zorundadır. Türkiye kendi etrafında bir güvenlik kuşağı oluşturmak, barışı sağlama almak açısından da

aynı zorunluluk içindedir. Bu nedenlerdedir ki, Türkiye burjuvazisi ve iktidarları anti-komünist ve anti-sovyetik öznel tutumlarına rağmen, nesnel olarak Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ekonomik ve politik ilişkileri geliştirmeden yapmamışlardır. İlişkilerde geçici bir duraksama olabilse de, ergeç gelişmeden yana etkiler ağır basacak ve Türkiye-Sosyalist Dünya yakınlaşması sürecektir, gelişecektir.

Bugüne kadar Ecevit ve CHP ellerindeki gücü kartları iyi oynamamış durumdadırlar. Politikadan eksikliği hissedilen, halk kitlelerinin emperyalizme ve faşizme karşı örgütlü birleşik gücünü işçi sınıfımızın partisi olan Türkiye İşçi Partisi geliştirmeye çalışıyor. Bu çalışmalar başarılı biçimde ilerliyor. Ne var ki, demokratik sol iddiasında bir parti olarak CHP'nin bıraktığı bu politik boşluğu işçi sınıfımızın politik hareketi nitel açıdan fazlasıyla doldurmakla beraber, nicel açıdan gereken düzeye henüz erişmiş değildir. Önümüzdeki hedef nicel açığı biran önce kapayabilmektir.

12 Mart dönemi ülkenin politik ve ekonomik demokratikleşmesine en büyük darbeyi işçi sınıfının partisini -Türkiye İşçi Partisi'ni- kapatarak vurdu. Bu, emperyalizmin ve işortağı burjuvazinin lehine, işçi, emekçi kitlelerin aleyhine bir darbeydi. 12 Mart döneminin tüm baskısına karşın, toplum, emekçi kitleler, nesnel gelişme yasalarının sonucu olarak sola dönük, ilerici çizgilere yöneliyorlardı. Oysa bu kendiliğinden oluşan gelişmeyi bilinçle yönlendirecek, kanalize edecek politik örgüt olarak ortada yalnızca CHP kalmıştı. Bağımsızlık, demokrasi mücadelesinin sosyalizm mücadelesi ile olan içiçeliği, bütünselliği bozuldu, parçalandı. Yirminci yüzyılın ikinci yarısının ortalarında ise, ufku sosyalizme açılmayan demokrasi mücadelesi burjuva demokrasisi olarak dahi ileri sonuçlar veremez.

Bu durumda, kitlelerin 1971-1975 arası sola dönük gelişmesi gelip CHP'de kilitlendi. CHP 12 Mart döneminde serpilip, boyattı. Değişmez sanılan tarihsel Genel Başkanı'nı değiştirdi. Sonra ortanın solundan demokratik sola ilerleyerek, kitlelerin demokratik taleplerine sahip çıkarak umut kapısı haline gelmeyi başardı.

1975'ten bu yana durum değişti. Türkiye İşçi Partisi ülkenin politik yaşamında sesini ve etkisini yeniden duyurmaya başladı. Yeni TİP eskisinden daha dinamik, daha bilinçli, daha örgütlüdür. Örgütlenmesini gerek derinlemesine, gerek genişlemesine geliştirip güçlendirmektedir. Kanlı saldırılar, sıkıyönetim ortamının olumsuz koşulları bu gelişmeyi durduramamıştır. Ama yine de toplumsal gelişmenin nesnel koşullarıyla öznel koşulları arasındaki açık henüz kapatılmış değildir. Sosyal demokrasi işçi, emekçi kitleleri sosyalizm hedefinden saptırmada başlıca araç olmak konumunu sürdürmektedir.

CHP sosyal demokrasisinin işçi sınıfını saptırıcı işlevi yalnızca bundan ibaret değildir, yani yalnızca politik hareket ve örgütlenmeye ilişkin değildir. İşçi sınıfının partisile uyum içindeki ilerici sendikal örgüt ve hareketi de sağa, sosyal demokrat çizgiye kaydırmak bu işlevin kapsamı içindeydi.

Türkiye'de DİSK'te somutlaşan ilerici sendikal örgütlenişin kaynağında Türkiye İşçi Partisi vardı. DİSK'i kuranlar Türkiye İşçi Partiliydiler. Bundan daha önemlisi, bireylerin öznel tutumlarının ötesinde, işçi sınıfının partisinin, TİP'in, varlığı genel olarak toplumu, ülkenin politik yaşamını etkilediği gibi, işçi sınıfının ikiz hareketinden biri olan sendikal hareketi de özellikle etkilemiştir. DİSK'in sınıf sendikacılığı anlayışı ve uygulaması Türkiye İşçi Partisi'nden kaynaklanmıştır. DİSK örgüt

olarak Parti'den bağımsızdı, ama politik yönelişi Türkiye İşçi Partisi'nin çizgisiyle çakışmaktaydı. Emperyalizm ve burjuvazi için DİSK mutlaka bu politik kaynaklanmadan, çizgiden kurtarılmalıydı. CHP sosyal demokrasisi, bu kurtarma operasyonu için biçilmiş kaftandı.

CHP kitleleri oluşturan bireyleri doğrudan etkiliyor, kendi safına çekebiliyordu. Ama örgüt olarak DİSK'in ele geçirilmesi, sosyal demokratlaştırılması için bu doğrudan etkileme yeterli değildi. DİSK'e bağlı sendikaların kitle tabanında ve kiminin yönetici kademelerinde Türkiye İşçi Partililer vardı. DİSK'i, sosyal demokrasinin reddettiği sınıf mücadelesi ve sınıf sendikacılığı anlayışını benimsemiş sendikal örgüt olarak tanımış, kabul etmiş bir kamuoyu vardı. DİSK'in bu imajını korunarak, bu imajın maskeleymesi ardında "usulüne uygun" biçimde Türkiye İşçi Partili kadroların yönetimindeki sendikaları tasfiye etmek, yöneticilerini kapı dışarı etmek gerekiyordu. Bu yapıldı.

Bu tasfiye sırasında ve sonrasında DİSK'in imajını korumak için bir yandan zamanın DİSK Genel Başkanı bilimsel sosyalist dili kullanarak konuşuyor, DSF ile ilişkiler geliştirilmeye çalışılıyor, öte yandan da işçilere karşı şöyle bir mantık yürütülüyordu: İşçi sınıfının yasal partisi yok. Onun için CHP desteklenmeli. CHP iktidara gelirse yasal engelleri ortadan kaldıracak ve işçi sınıfı öz partisine kavuşacaktır. Böylece demokrasi mücadelesinin yükü ve öncülüğü tamamıyla CHP'ye mal ediliyor, işçi sınıfının kendi bağımsız partisiyle politik arenada açıkça mücadele vermesi, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesini bütünleştirerek toplumun demokratikleşme sürecinin doğru yönde gelişmesine öncülük etmesi CHP iktidarından sonraki aşamaya erteleniyordu. Bu tavır, Türkiye gerçekliğini görmekten veya görüp de grupçu çıkar hesaplarıyla görmemezliğe gelmekten başka birşey değildi. Bu tavır alınmıyordu, gerçeklik görmemezliğe geliniyordu, çünkü gerçeklik görülürse Türkiye İşçi Partisi'ni tanımak, niteliğini kabul etmek gerekecekti.

Böylece bir yandan CHP'yi kayıtsız şartsız desteklerken, öte yandan da anarko-sendikalist tezler geliştiriliyordu: "İşçi sınıfının partisi yok, onun için DİSK politik işlevleri de yüklenmek zorundadır."

Bununla beraber ara sıra, DİSK'in içinden bir parti çıkarmak düşünceleri de su yüzüne vuruyordu. Bu düşüncelere bakılırsa DİSK yüklenmek durumunda kaldığı politik işlevleri politik bir örgütlenmeye, partiye akıtabilirdi. DİSK'in yüzbinleri bulan üye kitlesiyle böyle bir parti, kuruluşundan güçlü doğar, yığınlara egemen olur, onları politik [olarak] yönlendirirdi.

Bu düşünce şu sıralarda daha bir güncellik kazanmış görünüyor. Basına kadar yansdı. Sendikacıların partileşmeye gitmesi sendika üyesi işçilerin kitle halinde partiye yönelmesini sağlamıyor. Bu gerçek 1961'de TİP'in kuruluşunda ve sonraki yıllarında yaşandı. Bir daha denenirse durum pek farklı olmayacaktır.

Ama bu konunun önemli yanı bu değildir. İşçi sınıfı hareketini, bilimsel sosyalist hareketini saptırma konusunda sosyal demokrasi bir noktaya kadar işe yarıyor. Sosyal demokrasinin ötesinde daima daha sol bir harekete, işçi sınıfının kendi bağımsız parti hareketine yer vardır. Bu yerin doldurulması çok önemlidir. Emperyalizm ve burjuvazi açısından bu yeri ele geçirmede de büyük yarar vardır. Göz konulan yeri ele geçirmenin veya ele geçirmeye çalışmanın yolu da sosyalizm çeşit-

lemeleri yapmaktan geçmektedir. Her ülkenin “özgün sosyalizm”i tezi. Avrupa’daki öro-komünizm tartışmalarıyla bu yol fiilen de bir ölçüde açılmış, kimi çevrelerde itibar kazanmış durumdadır; yani Türkiye’ye ithal edilmesini kolaylaştıracak bir kabul edilmişliği var. Öro-komünizm türünden sosyalizmi savunan bir parti girişimi emperyalizmle işortağı burjuvazinin arayıp da bulamadığı, veya bilinçle bulup başlattığı bir iş olur.

Her ülkede sosyalizmin gerçekleştirilmesi o toplumun özelliklerine göre biçimlenir. Her ülkenin tarihsel gelişiminden doğan somut koşullarının somut tahlili yapılır ve bu tahlile göre yöntemler, uygulama biçimini oluşturulur, yürürlüğe konur. Bu yapılmazsa zaten sosyalizmi kurma girişimi başarıya ulaşamaz. Uygulama, pratik, biçimde ulusal, özde enternasyonalist olacaktır. Bu doğruyu bilmek ve uygulamaya koymak başka şeydir. Her ülkede veya belirli ülkeler topluluğuna özgün ayrı bir sosyalizm tezi başka şeydir.

Türkiye işçi sınıfı hareketi oldukça deneyimlidir. Burjuvazinin veya ona ayak uyduranların türlü oyunlarını ve bu oyunları boşa çıkarmasını bilir.

Türkiye’de demokratikleşme hareketinin temel sorunlarından biri de Doğu illerindeki durumdur. Partimizin tekrar tekrar belirtmiş olduğu üzere Doğu illerimiz hem kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası sonucu, hem gelmiş geçmiş burjuva iktidarlarının ihmali, Doğu’yu açıkça “mahrumiyet bölgesi” ilan edecek kadar umursanmaması sonucu, ekonomik ve kültürel açıdan geri kalmış, geri bırakılmışlık sorunu değildir. Doğu’da ırkçı, şoven milliyetçi baskılar da öteden beri süregelen ve son yıllarda, özellikle son bir yılda daha yoğunlaştırılmıştır. Ayrım gözeten işlemler, baskılar, geçmişte resmi sıfat taşıyan görevlilerce, makamlarca, yapılırken son yıllarda buna resmi nitelikte olmayan, ama bir takım üstü örtülü ilişkiler içinde oldukları açığa çıkmış örgütlerin, grupların şiddet eylemleri, saldırıları, cinayetleri eklenmiştir. Bir kısım iller, özellikle Güney Doğu bölgesini çevreleyen iller, komando harekât üsleri haline getirilmiş, buralarda kentler yakılıp yıkılmış, insanlar topluca öldürülmüştür. Bunlar, halkı ayaklandırma girişimleridir. Yapılan hesap, bir kez başladıktan sonra ayaklanmanın diğer illere, tüm bölgeye yayılmasının sağlanabileceği, ayaklanmayı bastırma bahanesiyle tüm bölgede bir harekate girişilebileceği, ve ülkenin bütününde tam bir baskı rejimine yol açılacağı hesabıdır.

Doğu bölgesinde sorunlar Türkiye’nin diğer bölgelerine kıyasla daha yoğunlaşmış, keskinleşmiş olduğundan, bu sorunlara ne yoldan çözüm bulunabileceği gerek bölge aydınları arasında, gerekse Türkiye’nin bütününe aydın kamuoyunda tartışılmaktadır. Tartışmanın odak noktası Doğu sorununun Türkiye’nin bütününe sorunlarıyla birlikte mi, yoksa ondan ayrı, kendi başına mı çözülebileceğidir. Doğu’nun bir sömürge olduğu tezinin ardında Doğu sorununun Türkiye’nin bütününe sorunlarıyla birlikte değil ayrı bir çözüm gerektirdiği görüşü yatar. Bu görüşe göre ilk çözülmesi gereken çelişki, Doğu bölgesiyle Türkiye’nin bütünü arasındadır. Bizce bu tez bilimsel sosyalist temelden yoksundur, ve Türkiye’deki durum bu tezi doğrulamamaktadır. Bir coğrafya parçasının ve halkının sömürge statüsünde olduğunu gösteren ölçütlerin Doğu’ya ilişkin olarak varolduğu savunulamaz. Doğu’ya uygulanan ayrı bir yönetim sistemi; metropolden kişi ve grupların “colon”lar olarak bölgeye gelip yerleşmeleri; bölgenin ekonomisinde -tarımda, ticarete, sanayide, ma-

dencilikte- ayrıcalıklı yer tutup egemen sınıfı oluşturmaları; bölgenin yönetiminde ancak alt kademelerin bölge halkına açık olması, metropol yönetiminin ise onlara hepten kapatılması; bölge halkından olanların metropole göçünün engellenmesi veya zorlaştırılması; metropol ekonomisinde istedikleri yatırımları yapmalarına, diledikleri işi tutmalarına, mesleğe girmelerine izin veya olanak verilmemesi v.b. gibi durum ve koşullar yoktur. Tersine kamu idaresinde, serbest mesleklerde, ticaretle, sanayide, tarımda egemen sınıfların ve onlara bağlı toplumsal tabakaların uyuşması, bütünleşmesi vardır. Sömürülmek başka şeydir, sömürge başka şeydir. Tarım ve sanayi ürünleri arasındaki ikinciler lehine fiyat farkı tüm tarım emekçilerinin sömürülmesine yol açar. Bölgede biriken sermayenin daha büyük kâr getirdiği için ülkenin büyük kentlerine, sanayi yörelerine akması bölgeden dışarı fon aktarımıdır ama, bu, bölgenin sömürge olarak sömürülmesi değildir.

Bu durumda, Doğu'nun bir sömürge olduğu tezi geçersizdir. Ülke çapında uyumlaşıp bütünleşmiş egemen sınıflar karşısında işçi sınıfı ve emekçi kitleleri etnik özelliklere göre ayırmak ve onlara farklı mücadele hedefleri göstermek öznel niyet ne olursa olsun egemen sınıfların değirmenine su taşımaktan başka birşey değildir. Kaldı ki, işçi sınıfının birliği, örgütsel birliğidir, bölgelere göre ayrı ayrı örgütlenip ittifak kurulması işçi sınıfının birliğinin sağlanması anlamına gelmez. İşçi sınıfının birliği tek örgütte sağlanır; ittifaklar işçi sınıfının kesimleri arasında değil, bir bütün olarak işçi sınıfı ile başta yoksul köylülük olmak üzere diğer emekçi kesimler arasında kurulur.

Türkiye emperyalizmin baskı ve sömürüsü altında olan ülkeler grubundandır. Türkiye, bütünüyle, emperyalizme karşı mücadele vermek durumundadır. Emperyalizmle çelişki ve ona karşı mücadele bir istilacı ve işgalciye karşı sıcak savaş niteliğinde olmadığı için sınıfsal çelişki ön plana çıkmaktadır, emperyalizme karşı mücadele onun içtağı olan yerli egemen sınıflara karşı mücadeleyi içermektedir, emperyalizme karşı mücadele, iç kapitalizme karşı mücadeleyle yanyana yürümektedir. Bu nedenle, emperyalizm ve sömürücü sınıflar karşısında işçi sınıfının ve müttefiki emekçik kitlelerin birliğini ve birleşik mücadelesini gerçekleştirmek ve yürütmek şarttır.

Sonuç olarak, Türkiye'nin, Doğu sorununu da kapsıyan, iç çelişkileri bir bütün olarak çözümlenecektir. Çözülmesi gereken iç çelişkiler içine Doğu sorunu özel bir konuma ve öneme sahiptir. Sorun, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin başarıya ulaşması sonucu işçi sınıfının iktidarında, ödünsüz gerçekleştirilecek sosyalist düzende tam nihai çözüme kavuşacaktır. Sosyalist düzende Türkiye'nin siyasal birliği ve bütünlüğü baskıya ve zulme değil, özgür irade ile gönülden kabule, eşitliğe, özgürlüğe, kardeşliğe dayanacaktır.

Türkiye'de sola dönük gelişme önüne set çekilip geri çevrilemeyecek kadar ileri düzeydedir. Bütün baskılar, saldırılar, cinayetler bu gelişmeyi, bir ölçüde engelleyip belirtilerini yavaşlatsa da, sindirememekte, yıldırnamamaktadır. Sol yayınlar çeşitli, canlı, dinamiktir. Demokratik kitle örgütleri de öyledir.

İşçi sınıfının politik hareketi de gelişkindir. İşçi sınıfımızın partisi Türkiye İşçi Partisi, bilimsel sosyalizm kılavuzluğunda ve demokratik merkezizetçilik temeli üzerinde sağlam adımlarla ilerlemekte, örgütlenmesini geliştirmektedir. Türkiye

İşçi Partisi'nin nitel ağırlığı, önemi tartışmasız kabul edilmekte, nicel varlığı da ke-sintisiz, büyümektedir.

İşçi sınıfının politik örgütünün -Partimizin- güçlenmesi demokratik, ilerici, sol güç ve kuruluşların emperyalizme ve faşizme karşı örgütlü birleşik güç oluşturma-larını da kolaylaştırıcı bir etken olacaktır.

Dünya pratiğinde görüyoruz ki, birleşik cephenin başarılarıyla oluşup yürüdü-ğü yerlerde işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi güçlüdür, sol kanada bu gücünü kabul ettirmiştir ve birleşik cephenin yönlendirilme ve yürütümünde belirleyici rol oynamaktadır. İşçi sınıfının partisi bir çekim merkezi işlevini yapmakta, sol güçler ve örgütler bu merkezin çevresinde kümelenerek demokratik birliği biçimlendir-mektedirler. Türkiye'de de böyle olacaktır, bu süreç de uç vermiştir.

Hiç kuşkusuz, bu süreçlerin varlığına ve işleyişine işaret etmek kendiliğindenci bir tutumu benimsemek değildir. Bilinçli çabalarla, iradi müdahalelerle söz konusu süreçler hızlandırılmalı, kapsamı genişletilmelidir. Bununla beraber unutmamak gerekir ki, solda bulunan veya görünen herkesle güçbirliği yapmak veya herkesi birleştirmek söz konusu değildir. Hareketi maceralara sürükleyecek, bilinçsizlikleri içinde emperyalizmle büyük burjuvazinin değirmenine su taşıyan bireysel terörist-ler ve emperyalizmle işortaklığı, sosyalizme düşmanlığı ve saldırganlığı gün ışığına çıkmış Maocular güçbirliğinin dışındadır ve dışında kalacaklardır.

Türkiye zor koşullar döneminden geçmektedir daha da geçecektir. Emperya-lizme bağımlı geri bir kapitalist ülke olarak Türkiye her zaman zor koşullardadır; bu son yıllarda zorluklar sadece alışılmışın üstüne çıkmıştır, o kadar. Ama Türkiye büyük potansiyeli olan bir ülkedir. Hızla artan genç nüfusu ile, ekonomik, sosyal gelişmede aldığı yol, edindiği birikimin ileriye doğru ivmesiyle, işçi, emekçi kitlele-rin ve gençliğin gösterdiği dinamizmle büyük bir ülkedir, işçi sınıfının politik hare-keti Partimiz aracılığıyla doğru, sağlam temeller üzerinde ilerlemektedir. Partimiz sorunların da, görevlerin de bilincindedir. Sorunların nasıl çözüleceğinin de bilin-cindedir. Ve bilincinde olduklarını pratikte gerçekleştirmenin çalışmaları içindedir. Partimiz örgütlenmeyi çalışma programının kalıcı birinci maddesi yapmıştır. İşçi sınıfı içinde örgütlenme ve Parti örgüt birimlerinin bilinç düzeyini, dövüşkenliğini pratik içinde geliştirme ve yönlendirme. İşte Partimizin örgüt için çalışma progra-mının özü budur.

Türkiye İşçi Partisi herhangi bir işçi sınıfı partisi değildir, doğrudan işçi sınıfı-mızın partisidir. Her zaman, hiç şaşmaksızın, işçi sınıfımızın partisi olmanın onur ve sorumluluğu içinde hareket etmiştir. Şimdi de aynı onur ve sorumluluk duygusu içinde, işçi sınıfımızın politik hareketini her hal ve şartta örgütlü olarak sürdürmek azim ve kararındadır.

Yaşasın Türkiye İşçi Sınıfı!

Yaşasın İşçi Sınıfının Ulusal ve Uluslararası Birliği!

Ve Selam Olsun Dünyanın ve Türkiye'nin Aydınlik Geleceğine